

Liite 2

Opetuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhoitosuunnitelma

Muuramen esi- ja perusopetus sekä lukio

Voimassa 1.8.2023 alkaen

Opiskeluhoitosuunnitelman työstämisessä mukana olleet:

Sivistysjohtaja Jukka Koivisto

Varhaiskasvatusjohtaja Sanna Satosaari

Opetuksen kehittämispäällikkö Raija Kattilakoski

Päiväkotien johtajat ja koulujen rehtorit

Opiskeluhoitoryhmät

Hyvinvointialueen edustus:

Kouluterveydenhuollon palveluvastaava Terhi Seppälä

Opiskeluterveydenhuollon palveluvastaava Susanna Laakkonen

Koulukuraattoreiden ja psykologien palveluvastaava Eeva Hintikka

Sisällys

1. Yleistä	3
2. Esiopetus	4
3. Perusopetus	10
4. Lukio	40
5. Opetuksen järjestäjän kriisisuunnitelma	52

1. Yleistä

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma⁶². Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä⁶³. Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen, varhaiskasvatuksen yksiköiden sekä opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa⁶⁴. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa⁶⁵. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan⁶⁷.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.⁶⁶

Opiskeluhooltotyön tavoitteina on hyvinvoivat lapset ja nuoret ja keskeisinä periaatteina on ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä, tarttua varhain asioihin monialaisesti. Opiskeluhooltotyötä toteuttaa koko henkilöstö yhteistyössä hyvinvointialueen vastaavan henkilöstön kanssa.

Muuramen kunnalla on lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä, joka toimii samalla opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhooltotyön ohjausryhmänä. Ohjausryhmä arvioi vähintään kerran vuodessa opiskeluhoollon tavoitteiden toteutumista.

2. Esiopetus

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin esiopetusyksiköltä. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden lasten ja esiopetusyksiköiden tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöistömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjässä⁶⁵.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi esiopetusyksiköiden määrä ja esiopetuksen lapsimäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotaustaisten lasten lukumäärät ja osuudet. 16 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Esiopetuksen arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta oli sisällytetty koko kunnan kokonaistarpeeseen.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opetus- ja hoitopalvelujen ammattilaisten (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

Kaksi koulukuraattoria on jakanut Muuramen esiopetuksen yksikkökohtaisesti. Toiselle kuraattorille kuuluvat Kinkomaan ja Leikarin eskarit ja toiselle Aurinkolahden, Niittyahon, Isolahden ja Rajalan eskarit sekä Rajalan 5-vuotiaat eli kaksivuotiseen esiopetuksen kokeiluun osallistuvat oppilaat. Esiopetuksen psykologityö on pääasiassa yhdellä psykologilla, lukuun ottamatta sivukoulujen eskareita (Isolahti, Niittyaho ja Kinkomaa), jotka kuuluvat kyseisen koulun psykologille. Eskareiden jakautuminen työntekijöille sen mukaan, millä koululla kukin työskentelee, on ollut järkevää.

Kinkomaan ja Leikarin eskareiden koulukuraattorimitoitus oppilasmäärän mukaan olisi 0.04 työvuotta. Aurinkolahden, Rajalan, Niittyahon ja Isolahden eskareiden koulukuraattorimitoitus oppilasmäärän mukaan olisi 0.13. Näillä yksiköillä ei ole ollut koulukuraattoria 9.1.-26.2.2023 välisenä aikana rekrytointiprosessin haasteiden vuoksi. Yhteensä Muuramen eskareiden koulukuraattorimitoitus oppilasmäärällisesti on 0.17.

Niittyahon ja Kinkomaan eskareiden psykologimitoitus oppilasmäärällisesti olisi ~0.03 huomioiden

70 % työaika. Isolahden eskareiden psykologimitoitus oppilasmäärällisesti olisi 0.01 työvuotta ja muiden eskareiden psykologimitoitus olisi oppilasmäärällisesti 0.14 työvuotta. Yhteensä eskareiden psykologimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.18. Isolahden esiopetuksen oppilailla ei ole ollut psykologia joulukuusta 2022 alkaen.

Käytännössä opiskeluhoollon työpanos esiopetukseen on toteutunut yksilöllisen opiskeluhoollotyötarpeen mukaisella tavalla. Työntekijät ovat antaneet tarpeen mukaan keskustelutukea yksittäisille oppilaille. Esiopetuksen oppilaiden ikä ja kehitystaso huomioon ottaen opiskeluhoollon yksilökohtainen työ on toteutettu pääasiassa antamalla konsultaatiota oppilaan kanssa työskenteleville esiopetuksen henkilöstölle tai oppilaan vanhemmille. Koulukuraattorit ovat tarjonneet yhdessä psykologin kanssa kahdesta kolmeen 1,5 tunnin konsultaatio/yksilön opiskeluhoollotapaamista yksikkökohtaisesti sekä syys- että kevätlukukaudelle, joihin on ollut mahdollisuus varata kaksi eri oppilasasiaa. Tapaamiset on toteutettu tarpeen mukaan. Työntekijöiden vaihtuessa kaikkia aikoja ei ole voitu toteuttaa. Lisäksi molemmat koulukuraattorit ovat osallistuneet esiopetuksen yhteisiin yhteisöllisiin opiskeluhoolloryhmiin, joita on ollut yksi syys- ja yksi kevätlukukaudella. Psykologit eivät ole pystyneet osallistumaan näihin tapaamisiin.

Oppilas- ja opiskelijahuollon mukaisen 670 oppilaan oppilasmitoituksen mukaan eskareiden kuraattorimitoitus tulisi kasvattaa vähintään 0.23 työvuoteen ja psykologimitoitus 0.2 työvuoteen (780 oppilasta/psykologi). Lain mukaisen oppilasmäärän lisäksi on tärkeää huomioida työntekijöiden mahdolliset lyhennetyt työajat ja se, että esiopetuksen yksiköitä on useita (6 kpl). Myös lasten tuen tarpeiden määrä vaihtelee vuosittain paljon, mikä pitäisi huomioida opiskeluhoollopalveluiden mitoituksessa. Mikäli opiskeluhoollon mitoitus saataisi kasvatettua lainmukaiseksi, antaisi se paremman mahdollisuuden esimerkiksi yhteisöllisen oppilashuollon rakenteiden luomiseen.

Neuvolapalvelut huolehtivat lasten ikätasoisesta tarkastuksesta, mikä esiopetusikäisten lasten osalta tarkoittaa 6-vuotiaan lapsen tarkastusta. Kouluterveydenhuolto vastaa kouluun lähtevien terveystarkastuksesta.

2) Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoollto on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuollon 6 §:n (*opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoollto*) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.⁶⁶ Esiopetuksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista.⁶⁷

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollto-suunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat esiopetuksessa
- esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhoolloryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat⁶⁸

Muuramessa yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä käsittää sekä kunnallisen että yksityisen esiopetuksen. Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmä kartoittaa opiskeluhoollon tarpeita ja organisoii yhteisöllistä opiskeluhoolltoa. Se arvioi ja seuraa koko esiopetusyhteisön, yksittäisten ryhmien hyvinvointia sekä huolehtii siitä, että lasten kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvät tarpeet otetaan huomioon esiopetuksen arjessa. Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa. Yksikkökohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä on mukana kunkin yksikön päiväkodin johtaja ja apulaisjohtaja tai vastuuopettaja, esiopetuksen opettaja(t), yksikön varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja opiskeluhoolltohenkilöstö hyvinvointialueelta. Tarvittaessa tapaamisiin kutsutaan myös muita asiantuntijoita ja yhteiskumppaneita.

Esiopetuksesta vastuussa oleva varhaiskasvatuksen esihenkilö kutsuu koolle sekä johtaa yhteisöllistä opiskeluhoolltoryhmää. Esiopetuksen yhteisölliseen opiskeluhoolltoryhmään kuuluvat päiväkodin johtajien lisäksi esiopetuksen opettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat sekä tarpeen mukaan lasten ja huoltajien edustajia, opiskeluhoollon työntekijöitä sekä muita alueella toimivia asiantuntijoita. Opiskeluhoolltoryhmän tapaamisista pidetään muistiota, joka jaetaan kaikkiin esiopetusryhmiin. Muistio on vanhemmille ryhmän tiloissa luettavissa.

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoollto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja neuvolapalveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä lasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä⁶⁹. Yksilökohtaisessa opiskeluhoolllossa seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoollto perustuu esiopetuksessa huoltajan suostumukseen⁷⁰. Lapsen osallisuus ja toivomukset otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti⁷¹. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä⁷². 17 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoolltosuunnitelmassa kuvataan

- lapsen ohjaaminen opiskeluhoolltopalveluihin (ikäryhmälle tarkoitettut neuvolapalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)⁷³
- yksittäisen lapsen tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen⁷⁴
- opiskeluhoolltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoolltorekisterille⁷⁵

- lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet esiopetuksessa

Esiopetuksen opiskeluhuollon tavoitteena Muuramessa on ennaltaehkäisevä työote sekä varhainen puuttuminen huolta aiheuttavissa tilanteissa. Opiskeluhuollollisen huolen herätessä huoli otetaan puheeksi huoltajan kanssa. Huolen puheeksi ottaja voi olla kuka tahansa esiopetuksen henkilöstöstä. Huolen puheeksi ottaja voi ottaa jo tässä vaiheessa varhaiskasvatuksen erityisopettajan työparikseen asiasta keskusteluun huoltajien kanssa. Huoltajan kanssa sovitaan, kutsutaanko asian johdosta koolle monialainen opiskeluhuoltoryhmä. Yksilön opiskeluhuoltoryhmän kokoonpano perustuu aina huoltajan yksilöityyn kirjalliseen suostumukseen. Suostumus kirjataan opiskeluhoitokertomukseen.

Asian vireille laittanut työntekijä kutsuu koolle yksittäisen lapsen tueksi koottavan asiantuntijaryhmän. Muuramessa ryhmää kutsutaan yksilön opiskeluhoitoryhmäksi. Yksilön opiskeluhoitokertomuksen prosessi on kuvattu, Kun huoli herää esiopetuksessa - prosessikuvauksessa.

Yksilön opiskeluryhmä tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista ja etsii ratkaisuja ongelmatilanteisiin monialaisesti yhteistyössä huoltajan ja lapsen kanssa. Yksilön opiskeluhoitokertomuksen tavoite on kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäiseminen, tunnistaminen, lieventäminen ja poistaminen mahdollisimman varhain.

Yksilön opiskeluhoitokertomuksen tapaamisista laaditaan opiskeluhoitokertomus. Kirjaamisen vastuuhenkilö sovitaan jokaisessa ryhmän tapaamisessa erikseen.

Opiskeluhoitokertomus säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskeluhoitokertomusrekisterissä. Rekisterinpitäjänä toimii Muuramen kunnan Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta ja vastuuhenkilönä toimii sivistysjohtaja. Rekisteriasioita hoitavina henkilöinä toimivat varhaiskasvatuksen esihenkilöt. Opiskeluhoitokertomuksen rekisteriseloste löytyy Muuramen kunnan verkkosivuilta.

Yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen toteutumisesta vastaa esiopetusyksikön esihenkilö.

4) Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä⁷⁶. Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitokertomuksen toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitokertomuksessa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomuksessa kuvataan

- lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomuksen laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoitokertomuksen toteuttamisessa⁷⁷

- esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

- opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä⁷⁸
- yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille⁷⁹

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja menettelytavat käydään läpi esiopetuksen opettajien kanssa uuden toimintakauden ensimmäisessä esiopetustyöryhmässä tai muussa vastaavassa yhteisessä kokoontumisessa. Esiopetuksen opettajat perehdyttävät ryhmänsä muun henkilökunnan.

Opiskeluhuollosta tiedottaminen huoltajille ja yhteistyökumppaneille on varhaiskasvatuksen esihenkilöiden ja opiskeluhuollon toimijoiden vastuulla. Huoltajia informoidaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja menettelytavoista esiopetuksen syksyn vanhempainillassa. Opiskeluhoitohenkilöstö osallistuu vanhempainiltoihin erityisesti nivelvaiheissa.

5) Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Lapsella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus⁸⁰. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista¹⁸ Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista esiopetusyksiköiden kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan, päiväkodin johtajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen tai kotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan lapsen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle⁸¹. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan lapsen (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia⁸².

Muuramen varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisemisen ja puuttumisen suunnitelma:

https://muuramenkunta.sharepoint.com/:w:/s/Esiopetus/EXq6ItI86CxJtrhVJ6ki3RcBTVFrV54bP9RrgktTdfd5_g?e=aDepsN

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja esiopetuksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.⁸³

66 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

67 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

68 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1501/2016)

69 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §

70 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

71 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §

72 EU:n tietosuojasetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki 40 § (1288/2013), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)

73 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)

74 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §

75 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (377/2022) ja 21 §

76 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

77 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

78 Perusopetuslaki 16 a § ja 17 § (1288/2013)

79 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §

80 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)

81 Perusopetuslaki 29 § (163/2022)

82 Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki (417/2007) 25 § ja sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 35 §

3. Perusopetus

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja koulu yhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteuttaminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotilastaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

Koko kunnassa on perusopetuksen oppilaita n. 1500, lukiolaisia 220 ja esiopetuksessa 120 lasta. Suositusten mukaan kunnassa tulisi olla 2,7 htv kuraattoreita, 2,4 htv psykologeja sekä 3,9 htv terveydenhoitajia.

Suositus kouluterveydenhoitajien osalta on 460 oppilasta/terveydenhoitaja perusopetuksessa ja lukion osalta 570 opiskelijaa/terveydenhoitaja mikä tarkoittaa 3,5 htv perus- ja esiopetukseen sekä 0,4 htv lukio-opetukseen. Yhteensä terveydenhoitajatarve 3,9 htv (n.4 htv). Hyvinvointialueen palveluvastaavien mukaan Muurameen olisi tulossa 3 htv kuraattoreita (670 oppilasta/työntekijä) sekä 2,5 htv psykologeja (780 oppilasta/työntekijä), mikä vastaa opetuksen järjestäjän arviota tarpeista.

Tämä tieto toimitetaan kouluille ja esiopetukseen ja yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät arvioivat riittävyttä suhteessa todelliseen tarpeeseen. Arvioinnissa hyödynnetään esim. kouluterveyskyselyn, TEA-viisarin ja Move-mittausten kuntakohtaisia tuloksia sekä arjen kokemuksia.

Arvio opiskeluhuollon henkilöstön kokonaistarpeesta perusteluineen henkilötyövuosina

Nisulanmäen koulu:

1 htv koulukuraattori

1 htv koulupsykologi

1 htv kouluterveydenhoitaja

Perustelut: oppilasmäärä on noin 490, murrosiässä olevilla oppilailla on erityiset kasvuun ja kehitykseen liittyvät haasteet, mielenterveyden pulmat ovat lisääntyneet, koulusta pois jäävien oppilaiden määrä on lisääntynyt

Mäkelänmäen koulu:

1,11 htv koulukuraattori

1,07 htv koulupsykologi

Kinkomaan koulu:

0,3 htv koulukuraattori

0,21 htv koulupsykologi

Isolahden koulu:

0,07 htv koulukuraattori

0,08 koulupsykologi

Yhteensä ilmoitettu koulukuraattoritarve: 2,48 htv, koulupsykologitarve 2,36 htv perusopetuksessa.

Nisulanmäen koulun terveydenhoitajaresurssitarve on 1 htv

Mäkelänmäen koulun resurssitarve on 1,4 htv

Kinkomaan koulun kohdalla 0,5 htv

Isolahden koululla 0,1 htv (0,2 htv koulun ehdottama)

Niittyahon koululla 0,2 htv

Leikarin koulun kohdalla 0,2 htv

Yhteensä 3,5-3,6 htv terveydenhoitajatarve

Suosittelun mukaan 460 oppilasta/terveydenhoitaja perusopetuksessa sekä 570 opiskelijaa/terv.hoit. lukiolla.

Mäkelänmäen koulu:

Koulumme oppilasmäärä on n. 740 ja toimimme neljässä eri kiinteistössä. Oppilashuollon toimijat ovat jakaneet vastuita eri koulujen kesken. Kaksi koulukuraattoria ovat jakaneet Mäkelänmäen koulun oppilasmäärän. Toisella on Mäkelänmäen koulun 1.-5.luokkalaiset mukaan lukien Leikarin koulun 1.-2.luokkalaiset ja YPR, kun taas toisella on Niittyahon koulun 1.-4.luokkalaiset ja fyysisesti yläkoulun puolelle sijoittuvat Mäkelänmäen koulun 6.luokkalaiset.

Kaksi psykologia ovat jakaneet Mäkelänmäen koulun oppilasmäärän. Toisen työpanos Mäkelänmäen kouluun on 36 % (pikkulapsityötä 50 % ja eskareiden työpanos 14%) ja toisen 46 % (70% työaika jakautuu Mäkelänmäen koulun lisäksi eskareiden ja Kinkomaan kanssa). Tämän vuoksi arvio kuraattori- ja psykologipalveluiden käytettävyydestä ja tarpeesta tulee tehdä yksikkökohtaisesti.

Leikarin koulu:

Leikarin koulun kuraattorimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.08 työvuotta, joka tarkoittaa noin puolta (0.4) päivää viikossa, joka on toteutunut yksilökohtaisen oppilashuoltotyön tarpeeseen nähden hyvin. Keväällä 2023 yksilökohtaisen kuraattorityön tarve on kasvanut Leikarin koululla, mikä on luonut haastetta yksilötapaamisten toteuttamiseen. Lisäksi kuraattori ei ole pystynyt vastaamaan yhteisöllisen työn tarpeeseen kaveritaitoihin liittyen lukuvuonna 2022-2023. Kyseisellä koulukuraattorilla on vastuullaan 1060 oppilasta, joka ylittää huomattavasti oppilas- ja opiskelijahuoltolain 670 oppilaan oppilasmitoituksen. Mikäli oppilasmäärä olisi lain mukainen, Leikarin koulun kuraattorimitoitusta olisi mahdollista nostaa 0.1 henkilötyövuoteen ja yhteisöllisen työn tekemiseen olisi paremmat mahdollisuudet.

Leikarin koulun psykologimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.1 työvuotta, joka tarkoittaisi 0.25 päivää viikossa. Käytännössä psykologi on priorisoinut eri yksiköissä käynnin yksilökohtaisen opiskeluhooltarpeen mukaan painottuen psykologin tutkimuksiin ja keskustelutukitarpeisiin, jotka ovat pääasiassa toteutuneet hyvin. Yhteisöllisen työn tekemiseen ei ole ollut mahdollisuutta suuren yksikkömäärän (liikkuminen kahdeksan eri yksikön välillä) ja yhdennetyn työn (pikkulapsipsykologi työtä 50% ja koulupsykologityötä 50%) vuoksi.

Niittyahon koulu:

Niittyahon koulun koulukuraattorimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.1 työvuotta, joka tarkoittaa puolta päivää viikossa. Käytännössä tämä tarkoittaa kuitenkin yhtä päivää viikossa joka kolmas viikko (vuorottelu Isolahden koulun ja eskareiden kanssa). Niittyahon koululla ei ole ollut kuraattoria 9.1.-26.2.2023 välisenä aikana rekrytointiprosessin haasteiden vuoksi. Niittyahon koululla käyväällä koulukuraattorillaan on vastuullaan 847 oppilasta, jonka vuoksi oppilasmäärällisesti yksi päivä kerran kolmessa viikossa olisi riittävä. Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (1146/2021) määrittää koulukuraattorin oppilasmitoitukseksi 670 oppilasta, johon nähden oppilasmäärä ylittyy 177 oppilaalla. Yksi päivä kerran kolmessa viikossa ei mahdollista yhteisöllisen työn tekemistä ja asettaa Niittyahon oppilaat yksilökohtaisen oppilashuollon toteuttamismahdollisuuksissa eriarvoiseen asemaan isojen koulujen kanssa. Koulukuraattoriresurssin lisäys lain mukaisesti mahdollistaisi koulukuraattorin käynnin Niittyahon koululla lähes joka viikko, joka mahdollistaisi paremmin sekä yksilö- että yhteisöllisen työn tekemisen.

Niittyahon koulun psykologimitoitus suhteutettuna 70 % työaikaan on oppilasmäärällisesti 0.02 työvuotta, joka tarkoittaa kolmen päivän työviikossa alle puolta päivää (0.3) viikossa. Käytännössä psykologi on vuorotellut Niittyahon koululla käyntiä toisen koulun kanssa riippuen aloite-

tuista tutkimusprosesseista. Joillain viikoilla psykologi on ollut Niittyahon koululla yhtenä päivänä viikossa ja toisilla viikoilla hän ei ole ollut koululla ollenkaan. Psykologin työ on painottunut 2022-2023 lukuvuonna tutkimusjonon purkuun, jonka takia keskustelutukikäynnit ja yhteisölliseen työhön osallistuminen on jäänyt vähälle. 70% työaikaan ja 1.8.2023 voimaan tulevaan psykologin henkilöstömitoitukseen (780 oppilasta yhtä psykologia kohden) nähden Kinkomaan koululla käyvän psykologin oppilasmäärä on liian iso (824 oppilasta). 1.4.2023 alkaen psykologi siirtyy tekemään 60% työaikaan.

Mäkelänmäen uusi puukoulu ja yläkoulun puolella olevat 6.luokkalaiset:

Mäkelänmäen uuden puukoulun (1.-5.luokkalaiset ja YPR) koulukuraattorimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.44 työvuotta, joka tarkoittaa reilua kahta päivää (2.2.) viikossa. Käytännössä koulukuraattori on tavannut Mäkelänmäen koulun oppilaita neljänä päivänä viikossa jakaen työpäivänsä mm. Leikarin koulun ja Muuramen lukion kanssa. Tämä on ollut mahdollista työtilojen sijaitessa Muuramen uimahallin 2.kerroksessa Mäkelänmäen koulun välittömässä läheisyydessä. Oppilashuolto on siirtymässä väestötiloihin pois koulunmäeltä uimahalliremontin tieltä ainakin lukuvuodeksi 2023-2024, joka saattaa muuttaa oppilaiden tapaamiskäytäntöjä. Yksilökohtainen oppilashuoltotyö ja yhteisöllinen oppilashuoltotyö on toteutunut oppilasmäärään nähden hyvin. Kyseisellä koulukuraattorilla on vastuullaan 1060 oppilasta, joka ylittää huomattavasti oppilas- ja opiskelijahuoltolain 670 oppilaan oppilasmitoituksen. Mikäli oppilasmäärä olisi lain mukainen ja Mäkelänmäen koulujen oppilaat jakautuisivat samalla tavoin kuraattoreiden kesken, Mäkelänmäen koulun kuraattorimitoitus tulisi nostaa 0.7 työvuoteen, mikä tarkoittaisi kuraattorin työpanosta Mäkelänmäen puukoululla 3.5 päivänä viikossa. Tämä mahdollistaisi entistä paremmin yhteisölliseen työhön osallistumisen.

Mäkelänmäen koulun 6.luokkalaisten koulukuraattorimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.14 työvuotta, joka tarkoittaa lähes yhtä päivää (0.7) viikossa. Käytännössä koulukuraattori on tavannut Mäkelänmäen 6.luokkalaisia neljänä päivänä viikossa jakaen työpäivänsä yläkoulun kanssa. Tämä on ollut mahdollista työhuoneen sijaitessa 6.käytävällä yläkoulun puolella. Vuonna 2022 koulukuraattori arvioi oman työpanoksensa olleen 90 % yksilökohtaista työtä, jonka vuoksi yhteisöllisen työn tekeminen painottui yhteisöllisiin oppilashuoltoryhmiin (Mäksyn KOR) osallistumiseen. Mäkelänmäen 6.luokilla ei ole ollut kuraattoria 9.1.-26.2.2023 välisenä aikana rekrytointiprosessin haasteiden vuoksi. Mäkelänmäen 6.luokkalaisille tarve oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan olisi 0.18 työvuotta.

Mäkelänmäen uuden puukoulun 1.-2.luokkalaisten psykologimitoitus on oppilasmäärällisesti 0.1 työvuotta, joka tarkoittaa 0.25 työpäivää viikossa. Käytännössä psykologin työpanos on jakautunut useammalle työpäivälle Mäkelänmäen koulun oppilaiden asioissa, mikä on todennäköisesti enemmän kuin alle puoli päivää viikossa. Toisin sanoen Mäkelänmäen koulun yksilökohtainen psykologityö on toteutunut hyvin. Yhteisölliseen työhön ei ole ollut mahdollisuutta suuren yksikömäärän (liikkuminen kahdeksan eri yksikön välillä) ja yhdennetyn työn (pikkulapsipsykologi työtä 50% ja koulupsykologityötä 50%) vuoksi.

Mäkelänmäen koulun uuden puukoulun 3.-5.luokkalaisten ja yläkoulun puolelle sijoittuvien Mäkelänmäen 6.luokkalaisten psykologimitoitus suhteutettuna 70 % työaikaan on oppilasmäärällisesti 0.39 työvuotta, joka tarkoittaa lähes kahta kokonaista päivää viikossa (kolmen päivän työviikosta). Käytännössä kaksi päivää viikossa on toteutunut hyvin. Psykologin työ on painottunut 2022-2023 lukuvuonna tutkimusjonon purkuun, jonka takia yhteisölliseen työhön osallistuminen on jäänyt vähälle. 70% työaikaan ja 1.8.2023 voimaan tulevaan psykologin henkilöstömitoitukseen (780 oppilasta yhtä psykologia kohden) nähden psykologin oppilasmäärä on liian iso (824 oppilasta). 1.4.2023 alkaen psykologi siirtyy tekemään 60% työaikaan.

Kokonaiskuva Mäkelänmäen koulusta

Kokonaisuudessa Mäkelänmäen koulun (kaikki yksiköt: Mäkelänmäen puukoulu, Leikari, Niittyaho, Nisulanmäen koulun puolella olevat 6.luokkalaiset) kuraattoriresurssi on ollut 0.76 työvuotta, kun tarve oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan olisi 1.11 työvuotta.

Kokonaisuudessa Mäkelänmäen koulun (kaikki yksiköt: Mäkelänmäen puukoulu, Leikari, Niittyaho, Nisulanmäen koulun puolella olevat 6.luokkalaiset) psykologiresurssi on ollut 0.61 työvuotta, kun tarve oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan olisi 1,07 työvuotta.

Nämä arviot on tehty oppilasmäärien ja oppilashuollon toteutuneen työpanoksen mukaan. Oppilashuollon työpanos yksiköittäin määrittyy tarpeen mukaan (koululla ei olla koko päivää, jos ei ole asiakkaita). Viimeisen kolmen vuoden aikana olemme eläneet jonkinlaista poikkeusaikaa (korona/suuret vaihtuvuudet/vajeet oppilashuollossa), joka on lisännyt huomattavasti yksilöllisen oppilashuollon tarvetta niin keskustelutuen kuin psykologin tutkimusten osalta. Viime vuoden aikana toiveita on alkanut tulla yhteisöllisen työn suuntaan, mutta siihen ei ole pystytty vastaamaan suuren yksilötyön tarpeen ja suurien oppilas- tai yksikkömäärien vuoksi.

Kinkomaan koulu

Kouluterveydenhoitaja on ollut Kinkomaan koululla lv 22-23 kahtena päivänä viikossa. Tämä tarkoittaa noin 0,4 henkilötyövuotta. Jatkossa tämä ei tule riittämään vaan määrän tulee nousta 0,5 henkilötyövuoteen. Käytännön etua olisi siitä, että sama kouluterveydenhoitaja olisi sekä Kinkomaan että Isolahden kouluilla, koska koulujen hallinto, koulujen opiskelijahuoltoryhmät ja johtoryhmät ovat samat.

Koulukuraattorin mitoitus Kinkomaan koululla on oppilasmäärällisesti 0.23 henkilötyövuotta, joka tarkoittaa koulukuraattorin panosta yhtenä päivänä viikossa Kinkomaan koululla. Koulukuraattori on käynyt Kinkomaan koululla yhtenä päivänä viikossa vuorotellen siten, että joka toinen viikko hän on ollut koko työpäivän ja toisena viikkona hän on ollut puoli päivää Kinkomaan koululla. Vuorottelu on johtunut toisen koulun kiinteistä yksilön oppilashuoltoryhmän ajoista.

Kinkomaan koululla käyvällä koulukuraattorilla on vastuullaan 1060 oppilasta, jonka takia kyseisellä oppilasmäärällä panos on ollut riittävä. Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (1146/2021) määrittää koulukuraattorin oppilasmitoitukseksi 670 oppilasta, johon nähden kuraattorin työpanos Kinkomaan koululla ei ole riittävä oppilasmäärän ylittyessä 390 oppilaalla.

Koulukuraattori arvioi Kinkomaan koulun oppilaiden tarpeeksi vähintään 1,5 työpäivää viikossa. Koulukuraattoriresurssin lisäys lain mukaisesti mahdollistaisi koulukuraattorin osallistumisen esimerkiksi koulun johtoryhmän kokouksiin, jotka ovat pohjana koululla tehtävälle yhteisölliselle oppilashuoltotyölle.

Jatkossa tarve koulukuraattorille Kinkomaan koululla olisi siis noin 0,3 henkilötyövuotta. Käytännön etua olisi siitä, että sama kuraattori olisi sekä Kinkomaan että Isolahden kouluilla, koska koulujen hallinto, koulujen opiskelijahuoltoryhmät ja johtoryhmät ovat samat.

Koulupsykologimitoitus Kinkomaan koululla psykologimitoitus suhteutettuna 70% työaikaan on oppilasmäärällisesti 0.21, joka tarkoittaa kolmen päivän työviikossa puolta päivää viikossa Kinkomaan koululla. Käytännössä psykologi on vuorotellut Kinkomaan koululla käyntiä toisen koulun kanssa riippuen aloitetuista tutkimusprosesseista. Joillain viikoilla psykologi on ollut Kinkomaan koululla yhtenä päivänä viikossa ja toisilla viikoilla hän ei ole ollut Kinkomaan koululla ollenkaan. Psykologin työ on painottunut 2022-2023 lukuvuonna tutkimusjonon purkuun, jonka takia keskustelukäynnit ja yhteisölliseen työhön osallistuminen on jäänyt vähälle. 70% työaikaan ja 1.8.2023 voimaan tulevaan psykologin henkilöstömitoitukseen (780 oppilasta yhtä psykologia kohden) nähden Kinkomaan koululla käyvän psykologin oppilasmäärä on liian iso (804 oppilasta).

Isolahden koulu

Kouluterveydenhoitaja on lv 22-23 käynyt koululla noin kahtena päivänä kuussa. Jatkossa koemme, että tämä ei riitä vaan kertoja pitäisi nostaa siten, että terveydenhoitaja käy viikoittain koululla. Henkilötyövuosina tämä tarkoittaisi 0,15-0,2 henkilötyövuotta. Käytännön etua olisi siitä, että sama kouluterveydenhoitaja olisi sekä Kinkomaan että Isolahden kouluilla, koska koulujen hallinto, koulujen opiskelijahuoltoryhmät ja johtoryhmät ovat samat.

Koulukuraattorimitoitus Isolahden koululla on oppilasmäärällisesti 0.07, joka tarkoittaa koulukuraattorin panosta yhtenä päivänä joka kolmas viikko (vuorotellen eskareiden ja Niittyahon koulun kanssa). Koulukuraattori on käynyt Isolahden koululla noin kerran kuukaudessa, mikä on johon Nisulanmäen koulun oppilaiden tuen tarpeen korostumisesta syyslukukaudella 2022. Lisäksi Isolahden koululla ei ole ollut kuraattoria 9.1.-26.2.2023 välisenä aikana rekrytointiprosessin haasteiden vuoksi.

Isolahden koululla käyvällä koulukuraattorillaan on vastuullaan 847 oppilasta, jonka vuoksi oppilasmäärällisesti yksi päivä kerran kolmessa viikossa olisi riittävä. Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (1146/2021) määrittää koulukuraattorin oppilasmitoitukseksi 670 oppilasta, johon nähden oppilasmäärä ylittyy 177 oppilaalla. Yksi päivä kerran kolmessa viikossa ei mahdollista yhteisöllisen työn tekemistä ja asettaa Isolahden oppilaat yksilökohtaisen oppilashuollon toteuttamismahdollisuuksissa eriarvoiseen asemaan isojen koulujen kanssa. Koulukuraattoriresurssin lisäys lain mukaisesti mahdollistaisi koulukuraattorin käynnin Isolahden koululla lähes joka viikko, joka mahdollistaisi paremmin sekä yksilö- että yhteisöllisen työn tekemisen.

Jatkossa toive olisi, että kuraattori kävisi Isolahdessa viikoittain. Käytännön etua olisi siitä, että sama kuraattori olisi sekä Kinkomaan että Isolahden kouluilla, koska koulujen hallinto, koulujen opiskelijahuoltoryhmät ja johtoryhmät ovat samat.

Koulupsykologia ei Isolahden koululla ole ollut joulukuusta 2022 alkaen (kohta 4 kuukautta ilman). Oppilasmäärällisesti psykologin työpanos olisi 0.08, joka tarkoittaisi puolta päivää viikossa tai yhtä päivää joka toinen viikko Isolahden koululla. Isolahden koulun psykologin alueeseen kuuluu 755 oppilasta, joka on sopiva 1.8.2023 voimaan tulevaan henkilöstömitoitukseen nähden (780 oppilasta yhtä psykologia kohden).

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (*opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito*) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.70 Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista71.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8>

8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto (peda.net) (opiskeluhoito)

Koulujen opiskeluhoillon tavoitteena on kehittää yhteisöllistä toimintaa sekä oppilaiden ja vanhempien osallisuutta koulun arjessa. Kehitämme koulujemme ilmapiiriä avoimeksi, rohkaisevaksi, kiireettömäksi ja myönteiseksi. Koulujen yhteisölliset toimintakulttuurit sekä kaikenlainen ohjaus, tuki ja yhteistyö lisäävät osaltaan oppilaiden turvallisuutta ja hyvinvointia. Tuemme oppilaiden positiivista minäkäsitystä ja itsetuntoa. Vahvan ja myönteisen itsetunnon omaavalla oppilaalla on parhaat edellytykset valita terveelliset elämäntavat, välttää syrjäytyminen ja välttää joutumista kiusaajaksi tai kiusatuksi.

Hyvinvointi koulussa on kaikkien etu ja myös kaikkien koulussa työskentelevien vastuulla. Kasvu- ja oppimisympäristön terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia arvioidaan säännöllisesti osana kasvatuksen ja opetuksen johtoryhmän työskentelyn itsearviointia. Tavoitteena on ylläpitää hyvinvointia ja jatkuvan seurannan avulla löytää ja korjata mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ilmenevät epäkohdat.

Opiskeluhoillon yhteisöllistä toimintaa ja osallisuutta Muuramessa tukevat mm.

koskemattomuussääntö
kiusaamiseen puuttumismalli

Verso eli vertaissovittelu

sosiaalisen kasvatuksen ohjelmat: esim. Lions Quest ja Friends
seiskaluokkalaisten ryhmäyttäminen ensimmäisessä jaksossa

turvataitokasvatus

luokkakohtaiset kohdennetut työskentelyt esim. luokkahengen parantamiseksi

koulun kerhotoiminta

aamu- ja iltapäivätoiminta

luokan luottamusoppilaat

oppilaskunnat

kummioppilas- ja tukioppilastoiminta

keke eli kestävä kehitys

toiminnalliset / ohjatut välitunnit

vanhempainkerho ja –toimikunnat

työelämään tutustuminen ja työssäoppiminen

erilaiset tapahtumat, jotka ovat oppilaiden suunnitteleimia ja toteuttamia

Kaikilla kouluilla on **järjestyssäännöt**. Ne löytyvät koulujen koulun verkkosivuilta. Koulut voivat tiedottaa järjestyssäännöistä myös lukuvuositedotteessa. On tärkeää, että oppilaat osallistuvat järjestyssääntöjen luomiseen, käytännön toteutukseen ja myös pohtivat mitä tehdään, jos sääntöjä ei noudateta. Koulujen järjestyssäännöt päivitetään yhteistyössä oppilaskunnan kanssa.

Koulun käytännöt (mm. poissaolojen seuranta), oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävä toiminta (oppilaskunnat, tukioppilaat, koulun kerhotoiminta), opiskeluhuollon käytännöt, yhteistyö huoltajien kanssa (mm. vanhempainillat, vanhempainyhdistys) sekä yhteistyö muiden toimijoiden kuten järjestöjen kanssa, ovat merkittävä osa ehkäisevää päihdetyötä.

Koulukuljetukset tapahtuvat turvallisuusvaatimusten mukaisesti jatkuvan seurannan ja ohjeistuksen avulla. Oppilaan kuljetusedusta sekä kuljetusten käytännön järjestelyistä päättää palvelujohtaja. Koulun rehtori vastaa koulukuljetusten ja kuljetusten odottamisen käytännön järjestelyistä sekä niiden turvallisuudesta koulussaan.

Nisulanmäen koulussa noudatetaan kunnassa yhteisesti sovittuja ohjeita. Koulun toimintamallit on kirjattu huoltajille ja oppilaille Wilman pysyvissä tiedotteissa. Lisäksi opettajille on tarkemmat toimintaohjeet Teamsissä.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan koko kunnan opetustoimeen asetettuja ohjeistuksia. Vuosittain tehtävien valtakunnallisten testien ja kyselyiden tulokset käydään koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä (KOR) läpi. Niiden pohjalta teemme lukuvuosikohtaisia tavoitteita ja painotuksia koko koulun noudatettavaksi. Pyrkimys on ennalta ehkäisevään toimintaan niin oppilailla kuin henkilökunnallakin.

Kinkomaan ja Isolahden koulujen koulukohtaisissa opiskelijahuoltoryhmissä käydään läpi vuosittain Kinkomaan ja Isolahden koulujen oppilaiden psyykkisen ja fyysisen toimintakyvyn testejä ja kyselyiden tuloksia. Näitä ovat mm. MOVE –mittaukset, THL:n kouluterveyskysely ja kiusaamiskyselyt.

Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-2>

Koulukohtaiset opiskeluhoitoryhmät

Muuramessa koulukohtaista opiskeluhoitoryhmää kutsutaan koulun opiskeluhoitoryhmäksi. Koulun opiskeluhoitoryhmä voi olla myös yhteinen toisen koulun tai esikoulun kanssa. Koulun opiskeluhoitoryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toteuttaminen ja kehittäminen. Koulun opiskeluhoitoryhmä kartoittaa opiskeluhoitotyön tarpeita ja organisoii yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Se arvioi ja seuraa koko kouluyhteisön, yksittäisten luokkien tai ryhmien hyvinvointia sekä huolehtii siitä, että oppilaiden kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvät tarpeet otetaan huomioon koulun arjessa. Koulun opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kouluittain vähintään kerran lukukaudessa.

Rehtori kutsuu koolle sekä johtaa koulun opiskeluhoitoryhmää. Koulun opiskeluhoitoryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi terveydenhoitaja, koulupsykologi, koulukuraattori, hyvinvointiohjaajat sekä huoltajien ja oppilaiden edustajat. Aiheesta riippuen mukaan kutsutaan opettajien, opinto-ohjaajien, erityisopettajien tai koulunkäynnin ohjaajien edustajia. Tarpeen mukaan tapaamisiin voidaan kutsua myös muita lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä tahoja (esim. aamu- ja ilta-päivätoiminnan ohjaaja, kunnan tai seurakunnan nuorisotyöntekijä). Koulun opiskeluhoitoryhmän tapaamisista pidetään muistiota, joka on nähtävissä sähköisesti koulun ilmoittamalla tavalla.

Laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja käytetään arvioitaessa luokka- ja kouluyhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta. Yhteenveto ei saa sisältää nimiä. Kouluterveyskyselyn (THL) sekä muiden kyselyjen tuloksia hyödynnetään kouluyhteisön hyvinvoinnin seurannassa ja kehittämisessä.

Muuramen perusopetuksen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toiminnan yhtenäiset käytännöt (vuosikello) 1.8.2022 alkaen (hyväksytty hyppä-ltk 15.6.2022).

Toiminnan periaatteet:

- Koulujen opiskeluhoitoryhmät tekevät lukuvuoden alkaessa suunnitelman, johon kirjataan kokoontumisajat, suunnitelmat ja tavoitteet koko lukuvuodeksi.
- Kokoontumisia on vähintään 4 krt/lukuvuosi .
- Lukuvuodeksi valitaan kaikille opiskeluhoitoryhmille yhteinen yleisempi teema.
- Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokoonpanon monialaisuus varmistetaan.
- Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tapaamisiin kutsutaan vähintään yhdelle kerralle lukuvuodessa koulun ulkopuolisia verkostoja mukaan.
- Lisäksi käsitellään omaa koulua koskevia aiheita, kyselyiden ja mittausten tuloksia ja suunnitelmaan niille toimenpiteitä.
- Lukuvuoden päätteeksi opiskeluhoitoryhmä arvioi tavoitteiden saavuttamista.

Nisulanmäen koulussa yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat: rehtori pj, apulaisrehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja, koulukuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitaja, huoltajaedustajat (2-3) sekä oppilasedustajat (2-3). Ryhmä kokoontuu 4 kertaa lukuvuoden aikana. Kokouksesta kirjoitetaan muistio.

Mäkelänmäen koulun opiskeluhoitoryhmällä (KOR) on tärkeä rooli oppilaiden varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Keskeinen tehtävä on myös yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteuttaminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoiton kehittäminen ja toteuttaminen yhdessä kaikkien koulussa työskentelevien aikuisten kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhoiton tavoitteena on koulun toimintakulttuurin avoimuus ja kaikkien toimijoiden osallisuus. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä on avoin laajasti henkilöstön kehitysideoille ja huolenaiheille.

Yhteisöllistä opiskeluhoitoryhmän koordinaatiota johtaa rehtori ja siihen ryhmään kuuluvat koulun opettajakunnan edustajat (4) eri taloista, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä oppilaiden ja vanhempien edustajat. Lisäksi voidaan kutsua edustajia viiteryhmistä, joita ovat mm. Verso-tiimi, poliisi, sosiaalityöntekijä, kunnan ja/tai seurakunnan nuorisotyöntekijät, huoltajia, oppilaita tai muita käsiteltävään aiheeseen liittyviä yhteistyökumppaneita. Oppilaiden edustajat pääsääntöisesti pyritään löytämään oppilaskunnan hallituksesta ja huoltajien edustajat Mäkelänmäen koulun vanhemmat ry:stä sekä Niittyahon vanhempainyhdistyksestä.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toiminnan tarkoitus on olla avointa ja keskustelevaa siten, että huoltajilla ja oppilailla olisi matala kynnyksellä tulla mukaan. Yhteisöllisen opiskeluhoiton tapahtumien pitäisi olla luonteeltaan väkeä kokoavia ja yhteisön kehitystä tukevia. Kokouksia lukuvuosittain on kuusi ja niistä tehdään muistiot Teamsin tiedostoihin henkilökunnalle luettavaksi.

Kinkomaan ja Isolahden kouluilla opiskeluhoiton johto kuuluu koulujen yhteiselle rehtorille. Käytännössä opiskeluhoitoryhmään kuuluu koulujen yhteisen johtoryhmän jäsenet; Kinkomaan 1-2, 3-4 ja 5-6 luokkien tiimin vetäjät, joista yksi on käytännössä vararehtori, sekä Isolahdesta vastuupettaja, joka toimii Isolahden tiimin vetäjänä. Johtoryhmän kokousten ajasta osa käytetään opiskelijahuollon asioiden pohtimiseen ja läpikäymiseen.

Neljä kertaa lukuvuodessa järjestetään yhteisöllisen opiskeluhoiton kokoukset, joihin kutsutaan opiskeluhoiton edustajia kuten kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori sekä koulupsykologi paikalle. Kinkomaan ja Isolahden kouluilla on eri henkilöt näissä kaikissa em. tehtävissä, joten käytännössä kokouksissa on opiskeluhoiton edustajat paikalla. Näihin kokouksiin pyritään saamaan myös oppilaiden ja huoltajien edustajia mukaan. Käytännössä huoltajien edustajia pyritään saamaan Kinkomaan vanhemmat ry:n ja Isolahden vanhempainkerhon kautta. Oppilaat ovat tulleet oppilaskunnasta.

Koska käytännössä em. toimintatavoilla saadaan vain muutama huoltaja mukaan käytännön toimintaan, pyritään vuosittain järjestämään yhteisöllisesti kokoavia tilaisuuksia kuten kasvatuksellisia vanhempainiltoja, joissa huoltajia pyritään kohtaamaan sekä keskusteluttamaan ajankohtaisista kasvatuksellisista aiheista. Nämä saattavat joskus korvata varsinaisen yhteisöllisen opiskeluhoiton kokouksen päiväsaikaan.

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen. Lisäksi kuvataan tämän edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle.

[8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto \(peda.net\)](#)

Oppilaan poissaolot koulutyöstä opettaja kirjaa sähköiseen järjestelmään, josta huoltaja näkee ajantasaisen tilanteen. Koulutyöstä poissaoloja voi syntyä sairauden, luvallisen tai luvattoman poissaolon vuoksi. Huoltaja on lapsen sairastuttua velvollinen ilmoittamaan siitä välittömästi luokanopettajalle tai -valvojalle. Mikäli oppilas lähtee kesken koulupäivän kotiin, opettaja ilmoittaa siitä huoltajalle. Mikäli oppilas joutuu muun kuin sairauden takia olemaan poissa koulusta, on asiasta sovittava etukäteen joko oman opettajan tai rehtorin kanssa. Luvan poissaoloihin voi myöntää luokanopettaja, -valvoja tai rehtori Muuramen kunnan hallintosäännön mukaan. Huoltaja ei voi myöntää lapselleen vapautusta koulutyöstä.

Muuramen kouluissa on yhteinen [poissaoloihin puuttumisen malli](#) jossa on kuvattu tukitoimet. Siinä korostetaan varhaista puuttumista poissaoloihin yhteistyössä huoltajien kanssa.

Nisulanmäen koulussa noudatetaan kunnassa yhteisesti sovittua mallia. Luokanohjaaja seuraa päivittäin oman luokkansa poissaoloja. Selvittämättömistä poissaoloista ollaan yhteydessä huoltajiin mahdollisimman pian, viimeistään poissaoloa seuraavana päivänä.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan kunnan mallia, joka on huoltajille avattu lukuvuonna 2022-23. Poissaolokäytänteiden ja merkitsemisen lisäksi on luotu käytänteet lomien anomisen ja läksyjen tekemiselle. Hallintosäännön mukaan opettajat myöntävät 1-5 päivän lomat ja rehtori siitä eteenpäin. Läksyt annetaan ennen anottua lomaa ja ne tulee olla tehtynä kouluun palatessa.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa noudatetaan Muuramen kunnan yhteisiä linjauksia poissaolojen seurannassa, poissaoloihin puuttumisessa. Asia on kuvattu tarkemmin [peda.net](#)issa löytyvissä asiakirjoissa.

Kaikki poissaolot merkitään sähköiseen järjestelmään oppilaan tuntimerkintöihin. Eri poissaolotyypeille on olemassa siellä omat värikoodinsa. Luvattomista poissaoloista ensisijaisesti ilmoittaa huoltajalle se, jonka tunnilta poissaolo on tapahtunut. Hyvin usein käytännössä kotiin ottaa yhteyttä luvattomien poissaolojen esiintyessä luokanopettaja.

Mikäli poissaoloja kertyy yli 60 tuntia, ottaa luokanopettaja yhteyttä kotiin ja selvittää poissaolojen kasvuun johtaneita syitä. Jos poissaoloja on yli 100 tuntia lukuvuodessa, järjestetään yksilöllisen opiskelijahuollon palaveri. Sen kutsuu koolle luokanopettaja tai erityisopettaja.

Harkinnanvaraiset poissaolot myöntää joko luokanopettaja tai rehtori Muuramen hallintosäännön mukaisesti. Harkinnanvaraiset poissaolot lasketaan mukaan 60 ja 100 tunnin poissaolorajoihin, joiden täyttymisen jälkeen on sovittu Muuramen oppilaiden poissaolomallissa olevista toimenpiteistä. Huoltajia rohkaistaan välttämään lomamatkoja kouluaikana ja ymmärtämään, että koulu on lapsen työpaikka, josta ollaan pois vain painavasta syystä.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-2>

Tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käytön ehkäisemistä ja käyttöön puuttumista koulussa ohjaavat seuraavat lait:

- lastensuojelulaki (2007/417)
- tupakkalaki (2010/698)
- alkoholilaki (1994/143)
- huumausainelaki (2008/373)
- päihdehoitolaki (1986/41)

Koulun ehkäisevää päihdetyötä Muuramessa koordinoi lasten ja nuorten päihdetyöryhmä, johon kuuluvat koulukuraattori ja jäseniä kaikilta kouluasteilta, kouluterveydenhuollosta, kunnan ja seurakunnan nuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä lapsiperheiden sosiaalipalveluista. Päihdetyöryhmä suunnittelee ehkäisevää päihdetyötä lukuvuosi kerrallaan. Työryhmä seuraa koulujen päihdetilannetta ja reagoi siihen. Työryhmä saa tietoa koulun päihdetilanteesta kouluterveyskyselyistä ja laatii täydentäviä kyselyitä, mikäli tarvetta ilmenee. Työryhmä tiedottaa ajankohtaisista koulutuksista sekä pitää yhteyttä eri yhteistyötahoihin (mm. Ehyt ry, YAD). Työryhmä toteuttaa erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja päihdeettömyyttä tukevaa ryhmätoimintaa koulussa.

Päihdekasvatus pohjautuu koulun opetussuunnitelmaan ja sitä toteuttavat opettajat, rehtorit, lasten ja nuorten päihdetyöryhmä sekä mahdollisesti ulkopuoliset tahot. Mm. seuraavat oppiaineet sisältävä päihdekasvatusta: terveystieto, liikunta, yhteiskuntaoppi, biologia, kemia, ympäristöoppi ja kotitalous.

Koulun käytännöt (mm. poissaolojen seuranta), oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävä toiminta (oppilaskunnat, tukioppilaat, koulun kerhotoiminta), opiskeluhuollon käytännöt, yhteistyö huoltajien kanssa (mm. vanhempainillat, vanhempainyhdistys) sekä yhteistyö muiden toimijoiden kuten järjestöjen kanssa, ovat merkittävä osa ehkäisevää päihdetyötä.

Muuramen perusopetusta antavat koulut ovat päihdeettömiä ja savuttomia. Koulussa tai koulun tapahtumassa kukaan ei voi olla päihtyneenä. Kaikkiin esiin tuleviin tapauksiin puututaan välittömästi. Kaikki koulussa työskentelevät aikuiset puuttuvat nuoren tupakan, alkoholin tai päihteiden käyttöön. Asia otetaan aina puheeksi oppilaan kanssa ja huoltajaan otetaan yhteyttä. Tarvittaessa asia käsitellään myös yksilön opiskeluhoitoryhmässä ja tehdään lastensuojeluilmoitus. Päihteiden käytön oppilaskohtainen ehkäisy ja arviointi ovat osa kouluterveydenhuollon terveystarkastusta.

Tupakointiin ja päihteidenkäyttöön puuttumiseen Muuramen kouluissa on luotu [toimintamallit](#). Tätä mallia on päivitetty tänä keväänä 2023 yhteisesti hyvinvointialueen edustajien kanssa. (Muutokset kuvattu s. 35)

Nisulanmäen koulussa tupakointiin puututaan Wilman tiedotteissa olevan toimintamallin mukaisesti. Päihteiden käyttöön puututaan kunnan yhteisen mallin mukaisesti. Päihdekasvatus perustuu koulun opetussuunnitelmaan. Lisäksi koulussa järjestetään teemapäiviä ja tapahtumia, joiden tavoitteena on ennalta ehkäistä tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttöä.

Mäkelänmäen koulu noudattaa kunnan tekemää mallia ja tupakkatuotteiden esiintyessä toimitaan tarmokkaasti. Välituntialueilta ei saa poistua ja siksi valvonta on helpompaa. Pääpaino on informatiivisessa ja ennalta ehkäisevässä valistuksessa, jota tehdään jokaisella luokka-asteella. Pääpaino on kuitenkin alakoulun ylemmillä luokilla.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa noudatetaan Muuramen kunnan yhteisiä linjauksia tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisessä. Asia on kuvattu tarkemmin peda.netista löytyvistä asiakirjoista.

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-2>

Koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan yhteistyössä opilaitoksen ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön, työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastus tehdään kolmen vuoden välein ja siinä todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja. Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia koulu ympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan ja rehtori yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa seuraa sovittujen korjaus- ja muutostoimenpiteiden toteutumista.

Yhteistyössä kouluterveydenhuollon, ympäristöopin ja terveystiedon opetuksen kanssa järjestetään monialaisia oppimiskokonaisuuksia, teemapäiviä tai tietoiskuja ajankohtaisten aiheiden mukaan; mm. ehkäisevästä päihdetyöstä. Tarkemmat ympäristöopin terveystiedon tavoitteet ja sisällöt löytyvät alaluvuista [13.4.5 Ympäristöoppi](#), [14.4.5 Ympäristöoppi](#) ja [15.4.9. Terveystieto](#).

Tapaturmia pyritään ehkäisemään tilojen ja piha-alueiden kunnossapidolla. Koulutyön suunnittelussa huomioidaan turvallisuusnäkökohdat. Jokaisessa koulussa on laadittu suunnitelma, miten toimitaan tapaturman sattuessa, minne oppilas ohjataan hoitoon ja kenelle tästä ilmoitetaan. Koululaiset ovat tapaturmien osalta vakuutettuja. Koulupäivän aikana tarvittava ensiapu järjestyy yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja terveyskeskuksen kanssa.

Kaikilla kouluilla noudatetaan kunnan yhteistä toimintamallia. Viime vuosina turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksia ovat olleet 1) palotarkastus 1-2 vuoden välein, terveydensuojelun valvontasuunnitelman mukainen tarkastus 5-6 vuoden välein sekä työterveyden työpaikkaselvitys 5-6 vuoden välein.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-3>

<https://peda.net/muurame/ojkt/ot/mallit/op>

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhooltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä⁷⁵. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen⁷⁶. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti⁷⁷. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

Muuramen kunnan OPS <https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-3>

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemman ja muun huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä tarjoavaan kasvu ympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. (LsL 1 §, 2 §).

Vanhemmat tai lapsi itse voivat olla yhteydessä suoraan kouluterveydenhuoltoon, -psykologisiin tai -kuraattoriin lapsen kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen liittyvissä kysymyksissä. Tapaaminen koulupsykologin tai kuraattorin kanssa on järjestettävä viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai vanhempi on tätä pyytänyt. Kouluterveydenhuollon, koulupsykologin ja -kuraattorin yhteystiedot, puhelin- ja vastaanottoajat löytyvät koulun ja kunnan verkkosivuilta sekä koulun lukuvuositedotteesta.

Muuramen kouluissa on käytössä [Huolen puheeksi ottamisen – menetelmä](#) (THL), jolla puututaan myönteisesti ja avoimesti huolenaiheisiin. Se on tapa ottaa hankala asia puheeksi kunnioitavasti ja tukea tarjoten. Varhainen puuttuminen lapsen tai nuoren tilanteeseen edistää auttamisen mahdollisuuksia, kun vaihtoehtoja on vielä runsaasti. Huoli puheeksi -toimintatapa kehittää kodin ja koulun avointa yhteistyötä.

Opiskeluhuollollisen huolen herätessä huoli otetaan puheeksi lapsen ja huoltajan kanssa. Huolen puheeksi ottaja voi olla kuka tahansa koulun toimijoista. Huolen havaitsija voi tarvittaessa kutsua koolle yksittäisen oppilaan tueksi koottavan asiantuntijaryhmän. Muuramessa ryhmää kutsutaan yksilön opiskeluhoitoryhmäksi. Ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Yksilön opiskeluhoitoryhmä tukee oppilaan koulunkäyntiä ja etsii ratkaisuja erilaisiin ongelmatilanteisiin monialaisesti yhteistyössä huoltajan ja oppilaan kanssa. Yksilön opiskeluhoitoryhmän tavoite on kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäiseminen, tunnistaminen, lieventäminen ja poistaminen mahdollisimman varhain. Yksilön opiskeluhoitoryhmässä käsitellyt asiat kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Kirjaamisen vastuuhenkilö sovitaan jokaisessa ryhmän tapaamisessa erikseen.

Koulukonsultaatio on opiskeluhuollon tukea koulun henkilöstölle. Se on eri ammattiryhmien ammattitaidon hyödyntämistä, mikä auttaa jaksamaan muutoksessa, jäsentää työtä ja parantaa yhteistyötä. Konsultaatiossa voidaan myös suunnitella opiskeluhuollollisia toimenpiteitä. Yksilön opiskeluhoitoryhmän jäsenten on mahdollista konsultoida oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiaan tahoja.

Nisulanmäen koulu

Kun huoli herää, oppilas ohjataan opiskeluhuollon piiriin. Ohjaamisen voi tehdä luokanohjaaja tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva. Yleensä ollaan myös yhteydessä huoltajaan.

Mäkelänmäen koulu

Opiskeluhuollon palveluiden piiriin ohjautuminen on jokaisen koulussa työskentelevän vastuulla. Sen lisäksi syöte saattaa tulla huoltajalta, oppilaalta tai opiskeluhuollon toimijoilta.

Kinkomaan ja Isolahden koulu

Tarve opiskeluhoitoon ohjautumisesta voi tulla opettajalta, huoltajalta tai oppilaalta itseltään. Kouluterveydenhoitajaan, kuraattoriin tai psykologille voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai Wilma-viestillä. Koulupsykologin vastaanotolle ohjautuminen tapahtuu pääsääntöisesti huoltajan, opettajien tai yksilön opiskeluhuollon palaverin kautta.

Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen.

Yksilökohtainen opiskeluhoito on kuvattu [Oppilashuollon prosessissa](#).

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ([OHL 19 §](#)) perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja

taikka opiskelijan läheisiä. Ryhmään voi kuulua oppilaan läheisiä, terveydenhoitaja, koulukuraattori, psykologi, lääkäri, oppilaanohjaaja, luokanvalvoja tai -opettaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen opettaja tai opiskeluhoollon yhteistyötahon edustaja. Se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu, kutsuu ryhmän kokoon, toimii puheenjohtajana ja hankkii oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksen. Ryhmän puheenjohtaja vastaa, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen opiskeluhoollotkertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskeluhoollotrekisterissä. Rekisterinpitäjänä toimii Muuramen kunnan Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta ja vastuuhenkilönä toimii palvelujohtaja. Rekisteriasioita hoitavina henkilöinä toimivat koulujen rehtorit. [Yksilökohtaisen opiskeluhoollotkertomuksen tietosuojaesoste](#) löytyy Muuramen kunnan verkkosivuilta.

Yksilön opiskeluhoollotryhmä voi tarvittaessa oppilaan ja/tai hänen huoltajansa luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan perheneuvolan, lasten- tai nuorisopsykiatrian (mm. liikkuva Kolikkotyöryhmä nuorille), erikoissairaanhoidon, lapsi- tai nuorisotyön, aamu- ja iltapäivätoiminnan tai muiden oppilaan kanssa toimivien tahojen edustajia. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoollotkertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu asianomaisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin.

Yksilön opiskeluhoollotryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijatahoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.

Nisulanmäen koulussa ryhmän kokooa yleensä luokanohjaaja, joka hankkii oppilaan ja huoltajien suostumukset. Työskentelyyn osallistuu tilanteen ja tarpeen mukaan kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, rehtori, apulaisrehtori tai aineenopettaja.

Mäkelänmäen koulussa yksilön opiskeluhoollotryhmä on oppilaan ympärille koottu opiskeluhoollotlain mukainen moniammatillinen asiantuntijaryhmä. Se kootaan opiskeluhoollotlaissa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Opiskeluhoollotlaki korostaa oppilaan oman mielipiteen huomioimista ja yksilöllisen opiskeluhoollon vapaaehtoisuutta. Tapauskohtaisesti mietitään oppilaan ja/tai tämän huoltajan kanssa ryhmän kokoonpanoa. Mukaan voidaan kutsua oppilaan, tämän huoltajien ja luokanvalvojan/luokanopettajan lisäksi: erityisopettaja, koulunkäynnin ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä, rehtori tai apulaisrehtori. Tarvittaessa mukaan voidaan pyytää oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksella myös koulun ulkopuolisia tahoja kuten sosiaalityöntekijä, perheohjaaja, nuorisotyöntekijä jne.

Koollekutsuja sopii luvasta huoltajan kanssa.

- ehdotetaan huoltajille paria aikaa
- koollekutsuja kutsuu edellä mainituista henkilöistä paikalle tarvittavat ja varaa ajan koulun peda.net -nettisivujen varaukset –osiosta
- ensimmäinen kokoontuminen järjestetään isomman ryhmän voimin, jatkotapaamiset voidaan suorittaa oppilaan asioissa pienemmän ryhmän kanssa
- opiskeluhoollon tapaamisiin on varattu maanantai-iltapäivät. Vuoroviikkoina on 1.-2. luokkien ajat ja vuoroviikkoina 3.-6. luokkien ajat.

Yksilöllinen opiskeluhoolloryhmä kootaan lapsen ja perheen tueksi. Tavoitteena on, että lapsi näkee tarpeen ja kokee tilanteen hyvänä. Oppilas on pääsääntöisesti mukana häntä koskevassa tapaamisessa.

Ne yksilön opiskeluhoolloryhmän jäsenet, jotka ovat saaneet lapsen asioiden hoidosta huoltajan suostumuksen, voivat vaihtaa keskenään asian käsittelyn vaatimaa tietoa. Yksilön opiskeluhoolloryhmän jäsenet voivat myös konsultoida tarvitsemiaan henkilöitä. Hyvä käytäntö luottamuksen ylläpitämiseksi on, että oppilaalle ja huoltajalle kerrotaan mahdollisesta konsultoinnista.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa mietitään tapauskohtaisesti oppilaan ja/tai tämän huoltajan kanssa ryhmän kokoonpanoa. Mukaan voidaan kutsua oppilaan, tämän huoltajien ja luokanvalvojan lisäksi: luokanopettaja, erityisopettaja, koulunkäynnin ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä, rehtori tai vararehtori. Tarvittaessa mukaan voidaan pyytää oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksella myös koulun ulkopuolisia tahoja kuten sosiaalityöntekijä, perheohjaaja, nuorisotyöntekijä jne. Koollekutsuminen ja kokoontumiset hoidetaan samaan tapaan kuin Mäkelänmäen koulussa.

Opiskeluhoollkertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoollrekisterille.

Monialaisen asiantuntijaryhmän puheenjohtaja vastaa siitä, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen opiskeluhoollkertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskeluhoollrekisterissä. Kirjaamisesta vastaava sovitaan jokaisessa ryhmän tapaamisessa erikseen. Rekisterinpitäjänä toimii Muuramen kunnan Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta ja vastuuhenkilönä toimii sivistysjohtaja. Rekisteriasioita hoitavina henkilöinä toimivat koulujen rehtorit. [Yksilökohtaisen opiskeluhoollkertomuksen tietosuojaseloste](#) löytyy Muuramen kunnan verkkosivuilta.

Nisulanmäen koulussa yksilöllinen opiskeluhoollkertomus kirjataan Wilmaan muistioihin.

Mäkelänmäen koulussa opiskeluhoollkertomukset kirjoitetaan Wilmaan yksittäisen oppilaan omille lehdille. Lukuoikeus on tapaamisessa mukana olleilla ja sitä voidaan laajentaa huoltajan

luvalla myös muille olennaisille koulun toimijoille, esim. rehtori. Rehtori ja Wilman pääkäyttäjä vastaavat yhdessä kunnan tietosuojavastaavan kanssa rekisteristä.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa opiskeluhoitokertomukset laaditaan Wilmaan ja säilytetään myös siellä. (Wilmassa oppilaan tiedot – Muistiot- Lisää uusi – Opiskelijahuoltokertomus) Kirjaaja sovitaan kokouksen alussa. Hyvin usein kirjaaja käytännössä on luokan erityisopettaja. Yksilön opiskeluhoitokokous alkaa aina huoltajien suostumuksen kysymisellä. Kokouksen aikana sovitaan huoltajien kanssa, keille kaikille annetaan luku oikeus opiskeluhoitokertomukseen.

Tarvittavan opiskeluhoitollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.

<https://peda.net/muurame/ojkt/pdf-tiedostot/kjk7>

Oppilaan asiassa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä eli yksilön opiskeluhoitoryhmän tapaaminen ja tarvittava tuki kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Rehtori tiedottaa opetuksen epäämisestä opiskeluhoitoa ja oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta keskusteluun ensin etäyhteydellä, jonka yhteydessä sovitaan jatkosta. Jos lastensuojelukynnys täyttyy, tehdään ilmoitus sosiaalitoimelle.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Nisulanmäen koulussa opiskelu tapahtuu epäämisen aikana kotona Wilman kautta annettavien ohjeiden mukaisesti. Opiskeluhoitollon palvelut ovat myös tänä aikana käytössä.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan kunnan ohjeistusta ja rehtori ilmoittaa opiskeluhoitollon jäsenille epäämisestä. Opettaja on tarvittaessa yhteydessä opiskeluhoitollon toimijoihin.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa noudatetaan Muuramen kunnan yhteistä ohjeistusta. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen toteuttamissuunnitelma ja oppimisen seurannasta vastaa oppilaan opettaja/opettajat.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa.

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-3>

Tähän ei ole ollut Muuramessa sovittuja käytänteitä. Laajojen terveystarkastusten käytännön toteutuksesta tullaan sopimaan yhteisesti hyvinvointialueen kanssa myöhemmin. THL ja OPH on tehnyt yleisen ohjeistuksen "[Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa](#)" -lomakkeen käytöstä.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku5/5-5>

Oppilaan koulupäivän aikana tapahtuva hoito ja lääkitys sovitaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan, koulun ja kouluterveydenhuollon sekä hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti. Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, hänen saamasta hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista. Koulupäivän aikaisen lääkityksen vastuuhenkilönä on sovittu työntekijä. Huoltaja on velvollinen tiedottamaan koulua ja toimittamaan lääkkeitä.

Erytisruokavaliota noudattavien oppilaiden huoltajien on ilmoitettava asiasta luvun [5.5 Perusopetuksen tavoitteita tukeva muu toiminta](#) mukaan kouluruokailun järjestäjälle. Erytisruokavaliot otetaan huomioon kouluruokailussa yksilöllisesti. Oppilas tai huoltaja saa koulusta lomakkeen, joka palautetaan täytettynä ja huoltajan allekirjoittamana terveystarkastuksen yhteydessä kouluterveydenhoitajalle tai suoraan keskuskeittiöön. Ilmoituksen perusteella valmistetaan riittävä määrä ravitsemussuosituksia täyttävää erityisruokaa. Mikäli erityisruokavaliota ei pohjautu lääketieteelliseen syyhyn, oppilasta ohjataan ottamaan selvää ruokavaliostaan ja keskustelemaan kouluterveydenhoitajan kanssa, jotta hän söisi suositusten mukaisesti.

Nisulanmäen koulussa noudatetaan kunnan yhteistä ohjeistusta. Opettajat eivät huolehdi eivätkä anna koulupäivän aikana lääkkeitä oppilaille.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan kunnan ohjeistusta. Kouluterveydenhoitaja yhdessä huoltajien ja opetushenkilöstön kanssa sopivat käytänteistä kirjallisessa lääkehoitosuunnitelmassa. Koulu ei pääsääntöisesti anna oppilaille lääkitystä päivän aikana. Koulun lääkehoitovastaava ja huoltaja huolehtivat lääkehoitosuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta yhdessä terveydenhoitajan kanssa. Lääkehoitosuunnitelmien säilyttämisestä vastaa koulu.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa erityisruokavaliosta kysytään kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Käytössä on asiaa varten laadittu lomake. Mikäli muutoksia erityisruokavaliointiin tulee koulu-uran aikana, pyydetään huoltajia ilmoittamaan niistä oman opettajan kautta keittiölle. Kun oppilasryhmällä vaihtuu opettaja, kertoo edellinen opettaja ryhmän erityisruokavaliot seuraavalle opettajalle.

Jos oppilaalla on lääkityksiä, joita pitää antaa myös koulupäivän aikana, pyydetään asiasta ilmoittamaan aina luokan omalle opettajalle. Diabetespistoksia saavilla oppilaille on koululla vastuuhenkilö (yleensä koulunkäynnin ohjaaja), joka vastaa pistämisestä koulupäivän aikana. Koulu huolehtii oppilaan koulupäivän aikaisesta lääkityksen hoidosta.

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammatti- laisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopal- velujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnit- telussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus ope- tuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa on ollut mukana

- *Koulujen rehtorit, johtoryhmät ja yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä ovat vastanneet vii- teen kysymykseen. Oppilaiden ja huoltajien edustajat ovat mukana yhteisöllisessä opiske- luhoitoryhmässä.*
- *Esiopetuksen yhteisöllisessä oppilashoitoryhmässä kootaan vastaukset toimipaikkakoh- taisesti.*
- *Hyvinvointialueella toimivat opiskeluhoitopalvelujen edustajat ovat olleet työstämässä yhteistä suunnitelmaa*

Nisulanmäen koulussa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä osallistui suunnitelman laatimi- seen ja päivittämiseen. Opiskeluhoitoryhmässä on oppilaiden ja huoltajien edustus.

Mäkelänmäen koulussa koulun johtoryhmä (kyläpäälliköt, rehtorit ja koulusihteeri) sekä koulu- kohtainen opiskelijahuoltoryhmä (KOR) osallistuivat suunnitelman laatimiseen antamalla koulu- kohtaisia tietoja. KORissa on oppilaiden ja huoltajien edustus.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa asiaa on käsitelty yhteisöllisen opiskeluhoollon palaverissa. Tätä ennen vastausehdotukset annettiin pohdittavaksi sähköpostilla ja jaetulla asiakirjalla.

Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulun ja esiopetuksen henkilöstö perehdytetään opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitel- maan elokuussa 2023 ja jatkossa vuosittain lukuvuoden/toimintakauden alussa.

Nisulanmäen koulussa opiskeluhoitosuunnitelma käydään pääpiirteissään läpi syyslukukauden alussa opettajakokouksessa. Kesken lukuvuoden tulleet opettajat perehdytetään suunnitel- maan.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan perehdytyskäytännettä, jossa uusilla opettajilla on puoli-päiväinen perehdytys hetki ennen lukuvuoden alkua. Siihen osallistuvat rehtorit ja koulusihteeri. Kyläpäälliköiden/perehdytys henkilöiden vastuulle jää arjen perehdyttäminen. Muun henkilöstön osalta perehdytyksestä vastaavat vastuuesimiehet. Kesken lukuvuoden tullee pidemmälle sijaiselle perehdytys pyritään hoitamaan ennen pestin alkua.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa asia käydään läpi yhteisessä vesossa lukuvuoden alkaessa. Myöhemmin asiasta muistutetaan lukuvuoden aloitus-vesossa vuosittain ja tarvittaessa käydään läpi myös muissa palaverissa.

Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä.

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-1>

[Oppimisen tuki Muuramessa perusopetus.pdf \(peda.net\)](#)

Harkittaessa tehostettua tukea luokanopettaja tai luokanvalvoja alkaa työstää pedagogista arviota yhdessä monialaisen työryhmän kanssa sekä kokoaa tarvittavan työryhmän ja kutsuu mukaan huoltajan/ huoltajat ja oppilaan. Palaverissa käydään läpi oppilaan koulutilannetta ja jo käytettyjä tukikeinoja pedagogisen arvion avulla sekä samalla sovitaan tarvittavista tukitoimista koulutyön tueksi. Tämän jälkeen oppimissuunnitelmaan kirjataan millä tukitoimilla oppilaan koulunkäyntiä jatkossa tuetaan. Oppilas opiskelee edelleen yleisopetuksen tavoittein, mutta tuki on suunnitelmallista, säännöllistä ja sen vaikutuksia seurataan. Oppilaan osaamista arvioidaan edelleen yleisopetuksen tavoitteiden mukaan.

Mikäli tehostettu tukikaan ei riitä oppilaan oma luokanopettaja/luokanvalvoja ja/tai erityisopettaja on yhteydessä kotiin. Erityisopettaja käynnistää pedagogisen selvityksen tarvittavien tahojen kanssa ja kutsuu huoltajan/ huoltajat, oppilaan ja tarvittavan työryhmän osapuolet koolle. Palaverissa käydään läpi oppilaan koulutilannetta pedagogisen selvityksen avulla ja pohditaan erityisen tuen päätöksen tarvetta. Mikäli siihen päädytään, koulun rehtori tekee virallisen hallintopäätöksen. Samalla päätetään oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä ja yksilöllistettävät oppiaineet sekä muut tukitoimet.

Muuramen kunnassa ei ole tällä hetkellä joustavaa perusopetusta mutta yhteistyötä tehdään mm. Valteri-koulun, Kukkulan koulun sekä muiden vaativaa erityistä tukea tarjoavien tahojen kanssa.

Nisulanmäen koulussa Kukkulan koulun konsultaatioapua käytetään tarvittaessa tehostetun ja erityisen tuen toteuttamisessa. Sairaalakoulussa opiskelevan oppilaan asioissa yhteyshenkilönä toimii luokanohjaaja ja erityisopettaja.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan kunnan yhteistä linjaa. Pääasialliset toimijat ja asioiden koordinoijat ovat erityisopettajat, jotka ovat yhteydessä moniammatillisten yksilökohtaisten tapaamisten koollekutsujia. Erityiskoulujen konsultointiin liittyvät maksut ja oppilaspaikkojen järjestelyt ovat rehtorin vastuulla.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa noudatetaan Muuramen kunnan yhteistä ohjeistusta moniammatillisesta yhteistyöstä tehostetun ja erityisen tuen yhteistyössä. Aloite Valteri- ja Kukkulan koulun jaksoille tulee yleensä opiskeluhoitohenkilöstöltä, erityisopettajalta tai joskus huoltajalta. Erityisopettaja ottaa yhteyttä yhteistyötahokouluun ja selvittää tukikäyntiä, tukijaksoa tai oppilaspaikkaa. Rehtori, kuultuaan ensin erityisopettajaa ja/tai ohr-henkilöstöä, esittelee tarpeen sivistysjohtajalle, joka päättää tukikäynnistä, tukijaksosta tai oppilaspaikan hakemisesta ja allekirjoittaa tarvittavan maksusitoumuksen.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-2>

Opiskeluhoillon yhteisöllistä toimintaa ja nuorten osallisuutta edistetään yhdessä kunnan ja seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön sekä eri järjestöjen kanssa mm.

- yhteistyöllä Muuramen seurakunnan kanssa (esim. päivystys yläkoululla, rippikoulu-yhteistyö)
- luokkien tsemppipäivässä (srk, nuorisotoimi, opiskeluhoito)
- kerhotoimintana
- nuorisovaltuuston toimintana
- Ankkuri-työryhmässä (poliisin ennaltaehkäisevä ryhmä)

Opiskeluhoillon toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä oppilaan ohjauksen kanssa opetuksen nivelvaiheissa ja jatko-opintojen suunnittelussa.

Nisulanmäen koulussa yhteistyötä tehdään kaikkien tarvittavien tahojen kanssa tilanteen niin vaatiessa. Lastensuojeluilmoitukset tehdään pääsääntöisesti kirjallisina. Yhteistyötä lastensuojelun kanssa tehdään heti, kun koulun tukimuodot eivät riitä. Väkivaltatilanteista tehdään aina rikosilmoitus ja lastensuojeluilmoitus. Nuorisotoimen kanssa tehdään yhteistyötä resurssien puitteissa.

Mäkelänmäen koulussa noudatetaan kunnan yhteisiä käytänteitä ja osallistutaan Lasten ja perheiden hyvinvointiin liittyvien ryhmien kokouksiin. Opettajien vastuulla on oppilaisiin liittyvät yksittäiset kontaktit muihin viranomaisiin ja yhteistyötahoihin.

Kinkomaan ja Isolahden kouluissa noudatetaan kunnan linjausta ja yhteistyössä pyritään olemaan joustavia sekä pyritään pitämään monipuolisena. Kinkomaalta on ollut edustus mm. nuorisotoimen yhteistyökokouksissa.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollasuunnitelma löytyy liitteenä Muuramen kunnan opetussuunnitelmista pedanetista ja esiopetuksen osalta e-perusteista. Tietoa jaetaan myös Wilma-viestein ja vanhempainilloissa. Yhteistyötahoille tiedotetaan yhteisissä tapaamisissa mm. nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa sekä yhteisöllisten opiskeluhoolloryhmien tapaamisissa, joihin kutsutaan vähintään kerran vuodessa myös muita yhteistyötahoja.

Lukuvuoden alussa kerrataan henkilökunnan kanssa koulukiusaamisen, väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen sekä häirinnän määritelmät ja ennaltaehkäisemis- ja puuttumissuunnitelmat. Uusille työntekijöille nämä asiat selvitetään perehdytyksen yhteydessä. Oppilaille kerrotaan lukuvuoden alussa, että Muuramen koulut ovat kiusaamista vastustavia kouluja ja että kiusaamiseen, väkivaltaiseen käyttäytymiseen, aggressiivisuuteen ja häirintään puututaan toimintasuunnitelman mukaisesti. Oppilaita muistutetaan asiasta pitkin vuotta esim. teematunneilla. Huoltajia tiedotetaan koulun kiusaamisen, väkivallan, aggressiivisen käyttäytymisen ja häirinnän vastaisesta toimintasuunnitelmasta koulun verkkosivuilla ja vanhempainilloissa. Tiedottamisesta ja perehdyttämisestä vastaavat rehtorit.

Suunnitelman toimivuutta arvioidaan koulun opiskeluhoolloryhmässä. Suunnitelma päivitetään aina tarvittaessa ja ainakin opetussuunnitelmapäivitysten yhteydessä. Suunnitelman toteutumista arvioidaan opetuksen järjestäjän toimesta säännöllisin väliajoin osana opetuksen ja kasvatuksen johtoryhmän toiminnan arviointia.

Kaikilla kouluilla noudatetaan kunnan yhteisiä käytänteitä ja rehtorit kantavat päävastuun tiedottamisesta kaikille osapuolille.

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus⁸⁸. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoollopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivytyksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollasuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla

tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/Muurame/luku8/8-2>

Kiusaamisen vähentäminen ja ennaltaehkäiseminen (yleiset toimenpiteet)

Kiusaamisesta on kyse silloin, kun yhdelle ja samalle henkilölle aiheutetaan tahallaan ja toistuvasti pahaa mieltä. Pahaa mieltä aiheuttavat joku tai jotkut, joita vastaan kiusatun on vaikea puolustautua. Kiusaaminen voi olla sanallista (esim. nimittelyä, haukkumista), fyysistä (esim. tönnimistä, lyömistä) tai epäsuoraa (esim. oppilas jätetään toistuvasti ryhmän ulkopuolelle ja hänestä puhutaan pahaa selän takana). (Salmivalli 1998).

Kiusaamisen ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä käytetään yleisiä toimenpiteitä, jotka kohdistuvat oppilaisiin sekä henkilökuntaan ja huoltajiin. Kiusaamistapausten tultua ilmi otetaan käyttöön kohdennetut toimenpiteet, joiden tarkoituksena on saada kiusaaminen loppumaan. Kiusaamisen vähentämisessä ja ennaltaehkäisemisessä korostetaan koko henkilökunnan ja jokaisen oppilaan vastuuta yhteisestä hyvinvoinnista. Kiusaamista sivusta seuraaville oppilaille tarjotaan keinoja tukea kiusattua ja osoittaa, että he eivät hyväksy kiusaamista. Kiusattua oppilasta rohkaistaan rajojen asettamiseen. Oppilaita, huoltajia ja henkilökuntaa rohkaistaan kertomaan havaitsemistaan kiusaamistapauksista. Kouluissa osallistutaan kiusaamisenvastaisiin kansallisiin ja alueellisiin kampanjoihin.

Henkilökunta

- Lukuvuoden alussa kerrataan koulukiusaamisen määritelmä sekä ennaltaehkäisemis- ja puuttumissuunnitelma.
- Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään toimenpiteiden suunnittelussa
- Jokainen puuttuu epäilemäänsä tai havaitsemaansa kiusaamiseen toimintasuunnitelman mukaisesti sekä huolehtii osaltaan kiusaamistapausten jälkiseurannasta.
- Oppilaita ohjataan toista kunnioittavaan käytökseen, ryhmäytymiseen ja kaverisuhteiden edistämiseen päivittäisessä työssä ja lukuvuoden aikana mm. luokanopettajan tai -valvojan teematunneilla, päivänavauksissa jne.

Oppilaat

- Oppilaille kerrotaan lukuvuoden alussa, että koulu on kiusaamista vastustava koulu ja että kiusaamiseen puututaan toimintasuunnitelman mukaisesti välittömästi.
- Oppilaita rohkaistaan tuomaan ilmi havaintojaan koulukiusaamisesta.
- Hyvästä yhteishengestä ja kiusaamattomuudesta muistutetaan pitkin lukuvuotta esim. päivänavauksissa tai teemapäivinä.
- Teematunteja (esim. vuorovaikutus ryhmässä ryhmäytymisen ja toverisuhteiden edistämiseksi, toisen huomioiva käytös, itsensä arvostaminen, kiusaamisen muodot ja mekanismit, kiusaamisen seuraukset ja vastavoimat eli erilaiset keinot tukea ja puolustaa kiusattua).
- Aihetta käsitellään monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.
- Kiusaamista kartoitetaan koulussa säännöllisillä kyselyillä.

- Oppilas voi osallistua aktiivisesti kiusaamisenvastaiseen toimintaan hakeutumalla kummioppilas-, tukioppilas- ja/tai oppilaskuntatyöhön.

Huoltajat ja yhteistyökumppanit

- Huoltajia ja yhteistyökumppaneita kehoitetaan ottamaan aktiivisesti yhteyttä kouluun, mikäli he kuulevat tai huomaavat merkkejä koulukiusaamisesta.
- Huoltajia tiedotetaan koulun kiusaamisenvastaisesta toimintasuunnitelmasta koulun verkkosivuilla sekä vanhempainilloissa.

Kiusaamiseen puuttuminen (kohdennetut toimenpiteet)

Kohdennettuihin toimenpiteisiin ryhdytään kiusaamistapauksen tultua ilmi. Kohdennetuilla toimenpiteillä tarkoitetaan aikuisten puuttumista esiin tulleeseen kiusaamiseen sekä avun ja tuen tarjoamista kiusatulle oppilaalle.

Kiusaamiseen puuttumismallimme on:

Asian selvittäminen

1) Epäiltäessä kiusaamista paikalla ollut tai kiusaamisesta kuullut opettaja selvittää, onko kyseessä koulukiusaamistapaus vai tasaveroisten oppilaiden välinen riitatilanne.

Selvittämisen apuna voi käyttää seulontakaavaketta.

2) Arvioidaan voidaanko kiusaamistapaus antaa Verson selvitettäväksi.

3) Aikuiset kartoittavat tilanteen keskustelemalla kiusatun ja kiusaajan/kiusaajien kanssa erikseen. Kiusattua tuetaan mm. tukiverkoston muodostamisessa. Kiusaajilta vaaditaan kiusaamisen lopettamista ja heille annetaan mahdollisuus käytöksensä muuttamiseen.

4) Asiasta täytetään Wilmassa lomake, jonka huoltaja käy kuittaamassa.

5) Käytöksen muutosta seurataan esim. sovitulla seurantakeskustelulla.

6) Kiusaamistapauksesta tiedotetaan opettajia ja koulunkäynninohjaajia seurannan tehostamiseksi.

7) Mikäli kyseessä on toistuva tai vakava koulukiusaaminen, asian käsittely siirtyy siihen nimetyille aikuisille.

Asian perusteellisempi käsittely

- Mikäli kiusaaminen puuttumisesta huolimatta jatkuu edelleen, asia siirtyy perusteellisempaan käsittelyyn, jossa on paikalla esim. rehtori, koulukuraattori, luokanopettaja tai -valvoja tai erityisopettaja
- Rehtori puhuttelee oppilaan ja kiusaamisesta seuraa mahdollisesti rangaistus.
- Kiusaamisen jatkumisesta tiedotetaan huoltajia, opettajia ja muuta henkilökuntaa.
- Tarvittaessa asiaa selvitetään luokassa ja myös ryhmää vastuutetaan.
- Kiusaamistilanteen edelleen jatkuessa asianomaisten huoltajat kutsutaan neuvotteluun, jossa suunnitellaan kiusatun ja kiusaajan tarvitsemaa apua. Keinona voi olla esim. kiusaajan luokka- tai koulusiirto.
- Rehtori päättää kirjallisen varoituksen antamisesta kiusaajalle tai vie määräaikaisen erottamisen lautakunnan käsittelyyn. Määräaikaisesta erottamisesta päättää opetuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa

asiaa opetustoimesta vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

- Tarvittaessa otetaan yhteyttä muihin viranomaisiin (poliisi, sosiaaliviranomaiset, 112)
- Tarvittaessa asia siirretään Keski-Suomen sovittelutoimistoon

[Kurinpitokeinot ja turvaamistoimenpiteet perusopetuksessa](#)

[Tupakointi ja päihteet – toimintamallin päivitys:](#)

Päihteidenkäytön havainnut henkilö tai muu sovittu henkilö kutsuu koolle yhteisneuvottelun. Koulun oppilashuoltoryhmä korvataan yksilön opiskeluhuoltoryhmän kokoontumisella.

Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Häirintä on huonoa, epäasiallista kohtelua, joka voi ilmetä esimerkiksi kiusaamisena tai seksuaalisena häirintänä. Kiellettyä häirintää on sellainen epäasiallinen kohtelu, josta voi olla vaaraa tai haittaa turvallisuudelle tai terveydelle. Häirintä on useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa toista alistavaa toimintaa tai käyttäytymistä. Se on aina lain ja yleisen hyvän tavan vastaista ja siten vastuutonta ja kiellettävää käyttäytymistä. Häirintää voi tapahtua myös verkossa tai sosiaalisessa mediassa.

Häirintään suhtaudutaan Muuramen kouluissa vakavasti ja siihen pyritään puuttumaan välittömästi. Häirintää ehkäistään samoilla toimilla kuin kiusaamistakin. Häirintään puuttuu ensiksi se aikuinen, jonka tietoon häirintä tulee. Hän selvittää tilannetta ja puhuttelee häiritsijää. Tarvittaessa ja vakavissa häirintätilanteissa edetään kiusaamisen puuttumismallin mukaisesti.

Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Väkivallalla voi olla useita eri muotoja ja ne voivat esiintyä eri aikaan tai kaikki samaan aikaan. Väkivaltaa voi olla puolisoiden välillä, se voi kohdistua lapsiin tai sitä voivat harjoittaa sisarukset tai sukulaiset toisiaan kohtaan. Vaikka lapsi ei olisi itse väkivallan kohteena, vaan näkisi sitä esimerkiksi kotona, on se hänelle yhtä haitallista kuin jos hän olisi itse sen kohteena. Väkivalta otetaan puheeksi aktiivisesti opiskeluhuollon palveluissa. Muuramen koulujen toimintaohje pari- ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen käsikirjaa hyödynnetään.

Muuramen kouluissa noudatetaan koskemattomuussääntöä ja väkivaltaan ja aggressiiviseen käyttäytymiseen suhtaudutaan ehdottoman tuomitsevasti. Väkivaltaisen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi, koska jokaisella oppilaalla ja henkilökunnan jäsenellä on oikeus turvalliseen koulupäivään (PoL §29).

Väkivaltaa ja aggressiivista käyttäytymistä ehkäistään samoilla toimilla kuin kiusaamistakin (koskemattomuussääntö).

Väkivaltaan ja aggressiiviseen käyttäytymiseen puututaan seuraavasti:

Akuutin tilanteen hoitaminen

- Uhkatilanne on pyrittävä rauhoittamaan päättävästi puhumalla.
- Aloita tarvittaessa ensiapu.
- Hanki aina avuksi muita aikuisia.
- Vakavissa vaaratilanteissa soita hätänumeroon 112.
- Ilmoita rehtorille
- Vie muut oppilaat pois tapahtumapaikalta. Kokoa silminnäkijät erilleen.

-Jos on pienäkään epäilystä fyysisistä vammoista, toimita henkilö lääkärin/terveydenhoitajan tarkastukseen tai hoitoon. Opettaja tai muu aikuinen seuraa mukana. Uhria ei saa jättää yksin!
 -Jos uhri on oppilas, rehtori, luokanopettaja tai -valvoja ottaa yhteyden huoltajiin.
 -Jos väkivallan tekijä on oppilas, häntä ei jätetä yksin. Huoltajiin otetaan välittömästi yhteyttä ja pyydetään heitä hakemaan oppilas kotiin.

Tilanteen hoitaminen jälkeenpäin

-Koulun kriisiryhmä organisoii laajan häiriötilanteen hoitamisen.
 -Oppilaille tarjotaan mahdollisuus purkaa tuntemuksia puhumalla luokissa tai yksittäin tapahtumasta opettajan tai muun aikuisen kanssa.
 -Yleensä järjestetään palaveri seuraavana päivänä, jossa tilanne käydään vielä läpi ja sovitaan jatkotoimenpiteistä.
 -Kurinpitörangaistusta harkitaan.
 -Yksilön opiskeluhoitoryhmässä mietitään, tarvitseeko tekijä opiskeluhoillon apua aggressiivisuuden hallintaan tai tarvitseeko uhri lisäapua sekä suunnitellaan tilanteen seuranta.
 -Mietitään, viedäänkö asia poliisikäsittelyyn. Jos uhri on alle 15-vuotias, on lieväkin pahoinpitely virallisen syyttäjän alainen rikos

Muuramen kunnan perusopetuksessa on käytössä toimintaohje koulun henkilöstölle lasta tai nuorta koskevassa väkivaltatilanteessa tai seksuaalirikosepäilyssä. <https://peda.net/muuraame/ojkt/pdf-tiedostot/vjst>

Nisulanmäen koulussa kiusaamistapausten käsittelystä on tiedotettu huoltajia ja oppilaita Wilmassa olevalla tiedotteella. Vakavampien kiusaamistapausten selvittelystä vastaavat Kamu-ryhmän opettajajäsenet.

Mäkelänmäen, Kinkomaan sekä Isolahden kouluissa noudatetaan kunnan ohjeistusta. Pienempiä häirintä- ja kiusaamistapauksia hoidetaan Vertaissovittelun (Verso) käytänteillä, johon on koulutettu sekä henkilöstöä että oppilasvastaavia. Vaativimmat tilanteet kuuluvat opetushenkilöstön hoidettavaksi. Läpäisyperiaatteella käydään läpi luokissa turvataitoja ja nettiin liittyviä suojaavia periaatteita. Näissä hyödynnetään oppimateriaalina etenkin poliisin ja lastensuojelun tuottamia sisältöjä.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.⁹¹

Suunnitelmassa hyödynnetään kuntakohtaisia ohjeistuksia.

[8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto \(peda.net\)](#)

Toiminta kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa

Muuramessa koulujen turvallisuuskansioon kuuluvat pelastussuunnitelma, kriisisuunnitelma ja opiskeluhuollon suunnitelma. Erilaiset toimintamallit, koulujen järjestyssäännöt ja ohjeet koulupäiviksi täydentävät näitä suunnitelmia.

Pelastussuunnitelma koskee fyysisiä uhka- ja vaaratilanteita; se ei ota niinkään kantaa huolenpitoon. Pelastussuunnitelmassa on tietoa esim. tulipalon, myrkkyykaasun tai uhkaavan henkilön varalle. Koulujen pelastussuunnitelmat ovat osa kunnan pelastussuunnitelmaa. Kunnassa on sitä varten laadittu oma tarkastus- ja ylläpitosuunnitelma.

Koulujen kriisisuunnitelmissa on ohjeita yksilön ja koulu yhteisön äkillisiä kriisejä varten esimerkiksi katastrofien tai järkyttävien tapahtumien käsittelemiseksi. Tavoitteena on yksilön tukeminen ja yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa. Kriisisuunnitelmassa on myös tietoa ongelmien tunnistamiseksi. Kriisisuunnitelman ovat laatineet kunkin koulun kriisiryhmän jäsenet.

59 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)

60 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §

61 Terveystuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)

62 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

63 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §

64 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

65 Terveystuoltolaki 15 a § (378/2022)

66 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

67 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

68 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

69 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja terveystuoltolaki 16 § (1326/2010)

70 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

71 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

72 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1501/2016)

73 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022)

74 Terveystuoltolaki (1326/2010) 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveystuollosta (338/2011) 12 §

75 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §

76 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

77 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §

78 EU:n tietosuojasetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki

- 40 § (1288/2013), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)
- 79 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)
- 80 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §
- 81 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (377/2022) ja 21 §
- 82 Perusopetuslaki 36 § 3 mom. ja 36 h § (163/2022)
- 83 Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 7 §
- 84 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §
- 85 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
- 86 Perusopetuslaki 16 a § ja 17 § (1288/2013)
- 87 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §
- 88 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)
- 89 Perusopetuslaki 29 § (163/2022)
- 90 Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki (417/2007) 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014) 35 §
- 59 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
- 60 Terveystieteidenhuoltolaki 15 a § (378/2022)
- 61 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
- 62 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
- 63 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
- 64 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)
- 65 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 15 § (1326/2010)

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhuoltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna,

jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoitoa. Opiskeluhoitotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoitotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

4. Lukio

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §). Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5.

Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteuttamista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhooltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhooltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitoksesta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhooltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta.

Muuramen lukiossa opiskelee vuosittain noin 230 opiskelijaa. Yleinen lukiolaisten uupuminen ja mielenterveyshäiriöiden lisääntyminen näkyy myös Muuramen lukiossa opiskeluhoitopalvelujen lisääntyneenä tarpeena. Erityisesti terveydenhoitajan ja psykologin palveluja tarvittaisiin lisää. Psykologipalvelua tarvittaisiin lukion opiskelijoiden käyttöön vähintään 2 työpäivää viikosta, mieluiten 3.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

Muuramen lukiolla on käytettävissä kouluterveydenhoitajan ja kuraattorin palveluja. Psykologipalvelua ei ole käytössä psykologin puuttumisen vuoksi. Kouluterveydenhoitajalla on Muuramen lukion lisäksi hoidettavanaan Leikarin koulu, Kinkomaan koulu ja 1.-2.lk Mäkelänmäen koulusta eli kouluterveydenhoitaja on Muuramen lukion käytettävissä osan viikosta (noin 1-1,5 päivää viikosta). Koulukuraattorilla on Muuramen lukion lisäksi hoidettavanaan Mäkelänmäen koulusta luokat 1-5 ja YPR-opetus, Kinkomaan koulu ja esiopetus sekä Leikarin koulu ja esiopetus. Kuraattori työskentelee lukiolla tarvittaessa. Lisäksi lukion käytössä on myös kouluterveyslääkäri.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittämisen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelija-
huoltolain 6 §:n (*opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito*) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat

Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Lukiossa järjestetään vuosittain toistuva hyvinvointi- ja jaksamiskysely, jonka tuloksia tarkastellaan opettajakunnan, opiskelijakunnan hallituksen, yleisen opiskeluhoillon palaverissa ja vanhempainkerhon kanssa. Tulosten mukaisia toimenpiteitä laitetaan mahdollisimman pian käytäntöön. Lukio osallistuu kouluterveyskyselyyn, jonka tuloksista kouluterveydenhoitaja tekee yhteenvedon. Tuloksia käsitellään opettajankokouksissa, opiskelijakunnan hallituksessa, yleisen opiskeluhoillon palaverissa ja vanhempainkerhossa. Joka syksy lukiossa järjestetään turvakävely, jossa käydään oppilaitoksen turvallisuuteen liittyvät käytänteet teoriassa ja käytännössä läpi. Opettajakunnan kanssa käydään turvallisuuskansio joka syksyn toisessa opettajankokouksessa läpi.

- oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016))

Lukion yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa lukion opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttaminen ja kehittäminen. Lukion opiskeluhoitoryhmä kartoittaa opiskelijahuillon tarpeita ja organisoii opiskelijahuollollista työnjakoa koulussa. Se arvioi ja seuraa koko kouluyhteisön hyvinvointia. Lukion opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukuvuodessa. Ryhmän kutsuu koolle ja sitä vetää rehtori. Ryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, kouluterveydenhoitaja, kuraattori, erityisopettaja, koulupsykologi, vanhempien edustaja sekä opiskelijoiden edustaja. Lisäksi ryhmässä voi asiasta riippuen olla mukana mm. aineenopettaja, ryhmänohjaaja tai muita yhteistyökumppaneita. Lukion opiskeluhoitoryhmän tapaamisista pidetään muistiota, joka lähetetään kaikille ryhmän jäsenille ja tarpeen mukaan asioita viedään kohdennetusti opettajakunnalle, vanhempainkerholle tai opiskelijakunnan hallitukselle.

Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opiskelijan poissaolot koulutyöstä kirjataan sähköiseen järjestelmään, josta huoltaja näkee ajantasaisten tilanteen. Koulutyöstä poissaoloja voi syntyä sairauden, luvallisen tai luvattoman poissaolon myötä. Poissaolot selvitetään sähköisessä järjestelmässä. Alle 18-vuotiaan poissaolon selvittää huoltaja. Yli 18-vuotias voi selvittää poissaolonsa itse. Poissaolosta voi edelleen antaa myös kirjallisen selvityksen, esim. terveydenhoitajan todistuksen. Mikäli opiskelija joutuu muun kuin sairauden takia poissa koulusta, on asiasta sovittava etukäteen joko aineenopettajan, ryhmänohjaajan tai rehtorin kanssa. Luvan poissaoloihin voi myöntää aineenopettaja, ryhmänohjaaja tai rehtori Muuramen kunnan hallintosäännön mukaan. Huoltaja ei voi myöntää nuorelleen vapautusta koulutyöstä. Selvittämättömät ja aiheettomat poissaolot voivat vaikuttaa heikentävästi arviointiin tai ne voivat johtaa kurssin keskeytymiseen.

Aineenopettaja seuraa poissaoloja oman kurssinsa osalta. Mikäli poissaoloja on useita ja niitä ei ole selvitetty, aineenopettaja keskustele poissaoloista opiskelijan kanssa ja tarvittaessa on yhteydessä myös huoltajaan. Opiskelijan kurssi keskeytyy, mikäli hän ei pysty hän saavuttamaan kurssin

tavoitteita poissaolojensa takia.

Ryhmänohjaaja seuraa ryhmäläistensä kokonaispoissaolojen määrää. Poissaolojen lisääntyessä ryhmänohjaaja keskustelee opiskelijan kanssa ja on tarvittaessa yhteydessä myös huoltajaan. Mikäli opiskelijan poissaolot ylittävät lukuvuodessa 60 tuntia, ryhmänohjaaja kutsuu koolle yksilön opiskelijahuoltoryhmän. Ryhmän kokoonpano päätetään tilanteen mukaan ja siitä sovitaan myös opiskelijan kanssa.

Opiskelija-asiain pedagoginen palaveri pidetään joka jakso arvioinnin valmistuttua. Palaveriin osallistuvat opettajat, opinto-ohjaaja, rehtori ja erityisopettaja. Ryhmänohjaaja perehtyy oman ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloihin ja opintojen etenemiseen. Mikäli niissä ilmenee ongelmia, palaverissa sovitaan, kuka tai ketkä keskustelevat opiskelijan kanssa.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käytön ehkäisemistä ja käyttöön puuttumista koulussa ohjaavat seuraavat lait:

- o lastensuojelulaki (2007/417)
- o tupakkalaki (2010/ 698)
- o alkoholilaki (1994/143)
- o huumausainelaki (2008/373)
- o päihdehoitolaki (1986/41)

Koulun ehkäisevää päihdetyötä Muuramessa koordinoi lasten ja nuorten päihdetyöryhmä, johon kuuluu koulukuraattori ja jäseniä kaikilta kouluasteilta, kouluterveydenhuollosta, kunnan ja seurakunnan nuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä lapsiperheiden sosiaalipalveluista. Päihdetyöryhmä suunnittelee ehkäisevää päihdetyötä lukuvuosi kerrallaan. Työryhmä seuraa koulujen päihdetilannetta ja reagoi siihen. Työryhmä saa tietoa koulun päihdetilanteesta kouluterveyskyselyistä ja laatii täydentäviä kyselyitä, mikäli tarvetta ilmenee. Työryhmä tiedottaa ajankohtaisista kouluksista sekä pitää yhteyttä eri yhteistyötahoihin. Työryhmä toteuttaa erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja päihdeettömyyttä tukevaa ryhmätoimintaa koulussa.

Päihdekasvatus pohjautuu koulun opetussuunnitelmaan ja sitä toteuttavat opettajat, rehtorit, lasten ja nuorten päihdetyöryhmä sekä mahdollisesti ulkopuoliset tahot. Oppiaineista mm. terveystieto ja biologia sisältävät päihdekasvatusta.

Merkittävä osa ehkäisevää päihdetyötä ovat koulun käytännöt (mm. poissaolojen seuranta), opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävä toiminta (oppilaskuntatoiminta, tutortoiminta), opiskeluhuollon käytännöt, yhteistyö huoltajien kanssa (mm. vanhempainillat, vanhempainyhdistys) sekä yhteistyö muiden toimijoiden (koulupoliisi, järjestöt).

Oppilaitoksen alueella ja koulun toiminnassa on tupakan, nuuskan, alkoholin ja muiden päihteiden käyttö kielletty. Koulussa tai koulun tapahtumassa kukaan ei voi olla päihteiden vaikutuksen alai-

senä. Lukion turvallisuussuunnitelmassa on selvitetty puuttumismalli tilanteisiin, jos epäillään opiskelijan olevan alkoholin tai huumeiden vaikutuksenalaisena. Tupakoinnista tai nuuskan käytöstä koulun alueella seuraa aina kirjallinen varoitus.

Kaikki koulussa työskentelevät aikuiset puuttuvat nuoren tupakan, alkoholin tai muiden päihteiden käyttöön välittömästi. Asia otetaan puheeksi opiskelijan kanssa ja alle 18-vuotiaan kohdalla otetaan yhteys huoltajaan, jos alaikäisellä ei ole painavaa syytä kieltää yhteydenottoa. Tarvittaessa asia käsitellään myös yksilön opiskeluhuoltoryhmässä. Päihteiden käytön opiskelijakohtainen ehkäisy ja arviointi ovat osa kouluterveydenhuollon terveystarkastusta. Lastensuojeluilmoitus tehdään alle 18-vuotiaiden osalta, mikäli opiskelija on ollut esim. päihtyneenä kouluaikana.

Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).

Lukion turvatiimi päivittää turvallisuussuunnitelmaa. Lukuvuoden toisessa opettajainkokouksessa käydään läpi koko turvallisuussuunnitelma. Ryhmänohjaustunnilla käydään uusien opiskelijoiden kanssa perusteellisesti läpi turvasuunnitelman keskeiset asiat ja jatkavien opiskelijoiden kanssa kerraten. Joka vuosi järjestetään myös turvatiimin suunnittelemat harjoitukset, kuinka toimia uhkatilanteessa ja palohälytyksen soidessa. Erityisesti ryhmänohjaaja seuraa opiskelijoiden opintomenestystä ja hyvinvointia ja ottaa tarvittaessa huolensa puheeksi. Opiskelijoiden tilanteesta raportoidaan jokaisen jakson jälkeen opiskelija-asioiden palaverissa.

Opinto-ohjaaja keskustelee jokaisen uuden opiskelijan kanssa ensimmäisen lukuvuoden aikana sekä aina tarvittaessa. Myös ryhmänohjaaja käy lyhyen tutustumiskeskustelun jokaisen ryhmäläisensä kanssa lukion alussa. Käytännössä lukion opiskelija voi ongelmatilanteissa kääntyä kenen tahansa lukion työntekijän puoleen ja jokaisen työntekijän velvollisuus on auttaa opiskelijaa tai ohjata häntä saamaan apua joltain asiantuntijalta. Lukiossa on kehitetty ryhmänohjaustuntien sisältöjä painottaen yhä enempi ryhmäytymistä, yhteishenkeä ja opiskelijoiden toistensa tuntemista. Tiedottamisen sijaan korostuu keskustelu.

Kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastus tehdään kolmen vuoden välein ja siinä todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan ja rehtori yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa seuraa sovittujen korjaus- ja muutostoimenpiteiden toteutumista.

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679/2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskelijahuollollisen huolen herätessä huolen havaitsija ottaa huolen puheeksi nuoren ja huoltajansa kanssa, minkä jälkeen hän on ottaa yhteyttä opiskelijan tarvitsemaan palveluun tai kokoaa yksilön opiskeluhoitoryhmän yhdessä nuoren (ja hänen huoltajan) kanssa.

Vanhemmat tai opiskelija voivat olla yhteydessä suoraan kouluterveydenhuoltoon, -psykologisiin tai -kuraattoriin nuoren kasvuun, kehitykseen, hyvinvointiin tai oppimiseen liittyvissä kysymyksissä.

Koulukonsultaatio on opiskeluhoollon tukea koulun henkilöstölle. Se on eri ammattiryhmien ammattitaidon hyödyntämistä, mikä auttaa jaksamaan muutoksessa, jäsentää työtä ja parantaa yhteistyötä. Konsultaatiossa voidaan myös suunnitella opiskeluhoollollisia toimenpiteitä. Käytössä on sekä nimellinen että nimetön konsultaatio. Yksilön opiskeluhoitoryhmän jäsenten on mahdollista konsultoida opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiaan tahoja.

- yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 19 §)

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon prosessi on kuvattu mallissa [Kun huoli herää.](#)

Muuramen kouluissa on käytössä huolen puheeksi ottamisen menetelmä, jolla puututaan myönteisesti ja avoimesti huolenaiheisiin. Se on tapa ottaa hankala asia puheeksi kunnioittavasti ja tukea tarjoten. Varhainen puuttuminen nuoren tilanteeseen edistää auttamisen mahdollisuuksia,

kun vaihtoehtoja on vielä runsaasti. Huoli puheeksi toimintatapa kehittää ja varhaistaa kodin ja koulun avointa yhteistyötä.

Opiskelijahuollollisen huolen herätessä huoli otetaan puheeksi nuoren ja huoltajan kanssa. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajansa osallistumisen itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja huoltajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huolen puheeksi ottaja voi olla kuka tahansa koulun toimijoista.

Huolen havaitsija voi tarvittaessa kutsua koolle yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan asiantuntijaryhmän. Muuramessa ryhmää kutsutaan yksilön opiskeluhuoltoryhmäksi. Yksilön opiskeluhuoltoryhmä tukee opiskelijan koulunkäyntiä ja etsii ratkaisuja erilaisiin ongelmatilanteisiin monialaisesti yhteistyössä huoltajan ja opiskelijan kanssa. Yksilön opiskeluhuoltoryhmän tavoite on kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäiseminen, tunnistaminen, lieventäminen ja poistaminen mahdollisimman varhain. Periaatteena on, että yksilölliset tukitoimet sovitaan ryhmässä yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa hänen perheensä kanssa.

Yksilön opiskeluhuoltoryhmän (monialainen asiantuntijaryhmä OHL 19 §) kokoonpano ja kokoon kutsuminen perustuvat aina opiskelijan (ja huoltajan) yksilöityyn kirjalliseen suostumukseen. Kokoonkutsujana, puheenjohtajana ja opiskelijan (ja huoltajan) suostumuksen pyytäjänä toimii se henkilö, joka on laittanut asian vireille.

- opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)

Yksilön opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtaja vastaa, että asian käsittely kirjataan opiskelijan yksilölliseen opiskeluhuoltokertomukseen ja se säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskelijahuoltorekisterissä. Kirjaamisen vastuuhenkilö sovitaan jokaisessa ryhmän tapaamisessa erikseen.

Henkilötietojen käsittelystä opiskelijahuollossa vastaa hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta, joka on myös opiskeluhuoltorekisterin ylläpitäjä. Opiskeluhuollon rekisteriseloste on nähtävissä Muuramen lukion kotisivulla.

Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)

Ennen kurinpitopäätöstä opiskelijalle taataan kuulemistilaisuus. Alaikäisen opiskelijan kuulemistilaisuuteen kutsutaan mukaan lapsen vanhemmat ja huoltajat. Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla toimitaan samalla tavalla, jos hän antaa luvan huoltajille ilmoittamiselle ja heidän osallistumiselleen kuulemistilaisuuteen. Opiskelijalle taataan mahdollisuus opiskeluhuollon palveluihin sekä kurinpitotoimen että opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.

Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.

Opiskelijan koulupäivän aikana tapahtuva hoito ja lääkitys sovitaan yhteistyössä opiskelijan/huoltajan, koulun ja kouluterveydenhuollon sekä hoitavan tahon kanssa suullisesti ja tarvittaessa kirjallisesti. Opiskeluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu opiskelijan terveydenhuollosta, jolloin opiskeluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, hänen saamasta hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Kouluruokailun tavoitteena on ohjata opiskelijaa terveelliseen ravitsemukseen, kehittää maku- ja ruokailutottumuksia. Ruokasalissa on tarjolla päivittäin kaksi pääruokavaihtoehtoa; ns normaali-ruoka sekä kasvisruoka. Kouluruokailun ravitsemukselliset tavoitteet noudattavat Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailun suosituksia (2008). Ruoka on monipuolista, tasapainoista ja maistuvaa. Monipuolisuus saavutetaan, kun ateriaan valitaan raaka-aineita ruokakolmion jokaisesta lohokosta. Ruokailun suunnittelussa pyritään ottamaan huomioon kalenterivuoden juhlapäivät, teemapäivät ja –viikot. Sairauksien, uskontojen ja eettisten vakaumusten edellyttämät erityisruokavaliot otetaan suunnittelussa huomioon.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Kaikki opiskelijat ovat oikeutettuja terveystarkastukseen lukio-opintojen aikana. Koululääkärille ohjataan yksilöllisen tarpeen mukaan. Opiskelijoilla on myös mahdollista varata aika hammashuoltoon. Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja on tavattavissa koululla kolmena päivänä viikossa ja tarvittaessa myös muina päivinä. Ensiaputilanteissa yhteyttä voi ottaa myös muihin kouluterveydenhoitajiin. Opiskeluterveydenhuollon palveluista tiedotetaan koulun verkkosivuilla, Wilmassa ja lukuvuositedotteessa. Sairanhoitopalvelut tuotetaan yhteistyössä Muuramen terveyskeskuksen kanssa.

3) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötoimien osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)

Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä opettajakunnan, opiskelijakunnan hallituksen, yleisen opiskeluhooltotyöryhmän ja vanhempainkerhon kanssa. Yleinen opiskeluhooltotyöryhmä ja opettajakunta suunnittelee vuosittain lukuvuoden toimintaa ja yleisen opiskeluhoollon tehtäviä sekä arvioi toteutumista lukuvuoden lopuksi.

Lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Rehtori perehdyttää uudet henkilöstön jäsenet yhteisölliseen opiskeluhooltotyöhön uuden työntekijän perehdytysmateriaalin osana. Lukion opettajatiimit (kestävän kehityksen ja yrittäjyyden tiimit) perehdyttävät uusia jäseniä lukion yhteisölliseen toimintaan.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään muiden toimijoiden kanssa. Opiskeluhoollon yhteisöllistä toimintaa ja nuorten osallisuutta edistetään yhdessä kunnan ja seurakunnan nuorisotyön sekä Innolan ja järjestöjen kanssa.

Lukiolaiset voivat saada töitä Innolan Duuniringin kautta. Innolan valmentaja ohjaa myös lukion työosuuskunta Kisällin talousvastaavaa. Innolan kautta lukiolaiset voivat saada myös perehdytystä kesätöihin.

Nuorisopalvelut ohjaavat nuorisovaltuustoa, jonka jäsenenä on lukiolaisia ja yläkoululaisia. Etsivä nuorisotyöntekijä jalkautuu lukiolle säännöllisesti ja osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhoollotyöhön. Seurakunnan nuorisotyöntekijät käyvät säännöllisesti lukiolla kuulostelemassa nuoria ja tapaamassa heitä. Kriisien yhteydessä seurakunta avustaa lukiota järjestämällä mahdollisuuksia tulla keskustelemaan ja kertomaan huolistaan.

Äkillisissä tilanteissa, joissa poliisi tarvitaan välittömästi koululle, otetaan yhteyttä hätäkeskukseen yleiseen hätänumeroon (112). Poliisin kanssa yhteistyötä tehdään turvallisuussuunnitelman päivityksen ja turvakoulutusten yhteydessä. Poliisi tarkastaa ja antaa lausuntonsa lukion turvallisuuskansiosta.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhoitolaiki 1287/2013 11 §)

Opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan lukion yhteisöllisyyttä tukevista toiminnoista sekä opiskeluhoillon palveluista aktiivisesti mm. opinto-ohjauksen tunneilla, vanhempainilloissa, opinto-oppaassa, ilmoitustauluilla ja sähköisesti Wilma-järjestelmän, kotisivujen ja lukion sosiaalisen median kautta. Opiskeluhoitohenkilöstö osallistuu vanhempainiltoihin erityisesti koulutuksen nivelvaiheissa. Opiskeluhoitosta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyökumppaneille on rehtorin ja opiskeluhoillon toimijoiden vastuulla. Opiskeluterveydenhuollon, psykologin ja koulukuraattorin yhteystiedot löytyvät koulun ja kunnan nettisivuilta sekä lukuvuositedotteesta. Lukion 1.vuoden opiskelijat opiskelijat käyvät tutustumassa opiskeluhoillon ja opiskeluterveydenhuollon tiloihin syyslukukaudella.

4) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35§).

Kiusaamisella ja väkivallalla voi olla useita eri muotoja ja ne voivat esiintyä eri aikaan tai samaan aikaan. Koulukiusaamisella ja -väkivallalla tarkoitetaan toistuvaa henkistä, verbaalista tai fyysistä väkivaltaa, jonka yksi tai useampi henkilö kohdistaa yhteen uhriin tai ryhmään. Koulukiusaaminen ja kouluväkivalta voivat ilmetä monin tavoin, kuten panetteluna, nimittelynä, tönimisenä, potkimisena tai ryhmän ulkopuolelle sulkemisena. Koulussa voi esiintyä myös sukupuolista häirintää ja ahdistelua. Väkivalta otetaan puheeksi aktiivisesti opiskeluhoillon palveluissa.

Kiusaamisen ehkäisy edellyttää ryhmä- ja yhteisötason toimintaa, koska kiusaajan toimintaa tukee muiden kannustus, vaikeneminen tai syrjässä pysyminen. Kiusaamiseen tulee puuttua heti! Kiusaamistapauksesta tai kiusaamisen epäilystä tehdään heti ilmoitus rehtorille, joka tutkii asiaa ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin. Muuramen lukion toimintaohje perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseksi sekä nuorta koskevassa väkivaltilanteessa tai seksuaalirikosepäilyssä on koulun turvallisuuskansiossa. Yli 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla menetellään samoin, paitsi ei tehdä lastensuojeluilmoitusta. Tavoitteena on saada opiskelijalta lupa ottaa yhteys vanhempiin ja tarvittaessa myös sosiaalitoimeen.

Häirintä on huonoa, epäasiallista kohtelua, joka voi ilmetä esimerkiksi kiusaamisena tai seksuaalisena häirintänä. Kiellettyä häirintää on sellainen epäasiallinen kohtelu, josta voi olla vaaraa tai haittaa turvallisuudelle tai terveydelle. Häirintä on useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa toistalistaavaa toimintaa tai käyttäytymistä. Se on aina lain ja yleisen hyvän tavan vastaista ja siten vastuutonta ja kiellettävää käyttäytymistä. Häirintää voi tapahtua myös netissä tai tekstiviesteillä. Häirintään suhtaudutaan Muuramen kouluissa vakavasti ja siihen pyritään puuttumaan välittömästi. Häirintää ehkäistään samoilla toimilla kuin kiusaamistakin. Häirintään puuttuu ensiksi se aikuinen, jonka tietoon häirintä tulee. Hän selvittää tilannetta ja puhuttelee häiritsijää. Tarvittaessa ja vakavissa häirintätilanteissa edetään kiusaamisen puuttumismallin mukaisesti.

Lukiossa tehdään ajoittain kiusaamiskysely opiskelijoille ja kolmen vuoden välein tehdään tasa-arvokysely. Vuosittain tehdään hyvinvointikysely opiskelijoille. Kouluterveyskyselyssä tulee myös näitä teemoja esille. Kaikkien em. kyselyiden tuloksia käsitellään sekä opiskelijoiden, vanhempien että opettajien kesken. Kouluterveyskyselyn tulokset ovat kaikkien luettavissa Wilmassa. Tulosten pohjalta ryhdytään tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin. Mikäli esille tulee kiusaamiseen, väkivaltaan tai häirintään liittyvä tapaus, siihen puututaan välittömästi. Se työntekijä, joka on saanut tiedon asiasta, keskustele ensin molempien osapuolten kanssa. Tarvittaessa hän vie asiaa eteenpäin rehtorille ja opettajakunnalle.

Mikäli tilanne vaatii, kutsutaan koolle yksilön opiskeluhoitoryhmä, joka selvittää tilannetta perinpohjaisesti eri osapuolten ja mahdollisesti myös huoltajien kanssa. Tilanteesta riippuen mukaan tulee myös muita viranomaisia, kuten poliisi tai sosiaalityöntekijä. Uhrille ja tekijälle voidaan tarjota mahdollisuutta keskusteluihin psykologin, kuraattorin, terveydenhoitajan tai muun työntekijän kanssa. Myös jälkiseurannasta on huolehdittava. Ne henkilöt, jotka asiaa hoitavat, sopivat käytännön toimenpiteet seurannalle.

Alaikäisten osalta perheitä tiedotetaan välittömästi, mikäli ilmenee kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää. 18 vuotta täyttäneiden kohdalla pyydetään lupa ottaa yhteyttä kotiin, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi. Huoltajat ovat mukana yksilön opiskeluhoitoryhmän tapaamisissa. Tapauksen mukaan otetaan yhteyttä siihen viranomaiseen, kenelle asia kuuluu. Mikäli kyseessä on fyysinen tai psyykinen väkivalta, asiasta otetaan yhteys poliisiin.

Opettajat perehdytetään suunnitelmaan vuosittain toisessa opettajainkokouksessa. Uusien opiskelijoiden kanssa käydään suunnitelma läpi ryhmänohjaustunnilla.

Vanhempia tiedotetaan muuttuneesta opiskeluhooltolaista ja siihen liittyvistä uusista menettelytavoista. Yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä päivitetään suunnitelma kerran vuodessa. Samalla arvioidaan kulunutta lukuvuotta.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma sisältää myös lukiota koskevan yhteisen kriisisuunnitelman. Lisäksi lukiolla on oma turvallisuuskansionsa, joka sisältää koulukohtaisen kriisisuunnitelman.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmasta määrätään tarkemmin lukion opetussuunnitelman perusteissa (Määräys OPH-2263-2019).

5. Opetuksen järjestäjän kriisisuunnitelma

Muuramen kunta

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

1. Tärkeitä puhelinnumeroita

Yleinen hätänumero	112
Poliisi	112
Muuramen terveyskeskus, päivystys	014 266 2791
Sairaala Nova	116 117 (päivystysapu)
Kouluterveydenhuolto	(ks. koulujen kotisivut)
Myrkytystietokeskus	0800 147 111
K2, vartiointipalvelu (ilta- ja yöpäivystys)	0100 5248 (maksullinen numero)
Sivistysjohtaja	040 1932268
Numerotiedustelu	118
Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystys	014 266 0149

2. Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa.

Muuramen kunnalla on omat turvallisuus- ja kriisisuunnitelmansa jokaisessa koulussa sekä varhaiskasvatuksen toimipisteessä. Niissä on kuvattu äkilliset kriisi-, uhka- ja vaaratilanteet sekä ohjeistettu miten niissä toimitaan.

Muuramessa koulujen turvallisuuskansioon kuuluvat pelastussuunnitelma, kriisisuunnitelma ja opiskeluhuollon suunnitelma. Erilaiset toimintamallit, koulujen järjestyssäännöt ja ohjeet koulupäiviksi täydentävät näitä suunnitelmia.

Varhaiskasvatuksen yksiköiden turvallisuuskansioista löytyvät pelastussuunnitelma, kriisisuunnitelma ja opiskeluhuollon suunnitelma. Lisäksi sieltä löytyvät varhaiskasvatuksen yhteiset yleisimpien infektiosairauksien ovitiedotteet ja toimintaohjeet.

Pelastussuunnitelma koskee fyysisiä uhka- ja vaaratilanteita; se ei ota niinkään kantaa huolenpitoon. Pelastussuunnitelmassa on tietoa esim. tulipalon, myrkkykaasun tai uhkaavan henkilön varalle. Koulujen ja varhaiskasvatuksen pelastussuunnitelmat ovat osa kunnan pelastussuunnitelmaa. Kunnassa on sitä varten laadittu oma tarkastus- ja ylläpitosuunnitelma.

Koulujen ja päiväkotien kriisisuunnitelmissa on ohjeita yksilön ja yksikköjen äkillisiä kriisejä varten esimerkiksi katastrofien tai järkyttävien tapahtumien käsittelemiseksi. Tavoitteena on yksilön tukeminen ja yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa. Kriisisuunnitelmassa on myös tietoa ongelmien tunnistamiseksi. Kriisisuunnitelman ovat laatineet kunkin koulun ja päiväkodin kriisiryhmien jäsenet.

Kasvatus- ja opetuspalveluiden keskeiset uhkatekijät ovat poikkeus- ja häiriöoloissa terveystilanteeseen ja väkivaltatilanteisiin liittyvät uhkatekijät. Lisäksi liikenteeseen tai onnettomuuksiin liittyvät tilanteet voivat aiheuttaa häiriöitä normaaliolosuhteisiin verrattuna.

Terveysperusteiset uhkatekijät ovat toiminnassa jatkuvasti mukana myös normaalioloissa ja ne voivat kohdistua sekä asiakkaisiin että työntekijöihin. Poikkeuksellisissa ja laajamittaisissa tai erityistä vaaraa aiheuttavissa epidemioissa vaikutukset ovat kuitenkin laajakantoisempia ja mahdollisesti myös vaarallisia. Poikkeustilanteissa tulee huolehtia normaalia tehostetummin käsi- ja siivoushygieniasta sekä tiedottaa huoltajia toimintamalleista lapsen sairastuessa. Poikkeustilanteita voi tulla esimerkiksi vesijohtoverkoston toimintahäiriöistä tai laajamittaisista sairausepidemioista etenkin tartuntavaarallisten tautien tai pandemiatilanteiden osalta. Laajamittaisten poissaolojen kohdalla henkilökunnan saatavuus ja riittävyys voivat tulla ongelmaksi, mutta samalla on todennäköistä, että myös palvelutarve vähenee.

Erilaiset uhka- ja väkivaltatilanteet pitää huomioida palveluiden järjestämisessä ja niiden varalta harjoittelu ja ennakointi on ensiarvoisen tärkeää. Uhat voivat liittyä palveluiden käyttäjiin, heidän lähipiiriinsä tai kokonaan ulkopuolisiin toimijoihin. Näiden tilanteiden osalta johtamisvastuu on palveluyksikössä niin pitkään, kunnes poliisi ottaa tilanteen niin pitkälle mennessä johtovastuun. Tämän jälkeen toiminnassa noudatetaan viranomaisen antamaa ohjeistusta.

Lisäksi erilaiset onnettomuudet voivat aiheuttaa uhka- ja vaaratilanteista palveluissa. Uhat voivat olla sisäisiä uhkia, kuten kiinteistössä tapahtuvat tulipalot, räjähdykset tai muut laajamittaisista vaaraa aiheuttavat onnettomuudet, joihin tulee varautua samoin kuin väkivaltatilanteisiin. Erityisen

tärkeään rooliin nousee poistumisteiden pitäminen esteettöminä. Opetus- ja kasvatuspalveluiden toimintaan voi vaikuttaa myös ulkoiset onnettomuudet, kuten liikenneonnettomuudet, teollisuudessa tapahtuneet onnettomuudet tai esim. ydinvoimalaonnettomuudet, joiden vaikutukset ulottuvat Muurameen.

Mikäli oppilaita tai varhaiskasvatuksessa olevia lapsia joudutaan evakuoimaan, tulee varmistaa, että tieto lasten lähettämisestä on annettu koteihin. Lisäksi esimerkiksi 9-tiellä tapahtuvien onnettomuuksien osalta tulee varmistaa, että liikenteen ohjautuessa valtatieltä Muuramentielle, on riittävästä liikenneohjauksesta koulun alkamis- ja päättymisaikoihin huolehdittu.

Jälkihoito ja analysointi

Kriisitilanne käydään läpi jälkeenpäin ja analysoidaan toiminta sen eri vaiheissa.

- Missä onnistuttiin?
- Missä epäonnistuttiin?
- Kuinka havaitut puutteet voidaan korjata?
- Voidaanko kriisitilanteen syntyä ehkäistä ennakoidusti?
- Kuinka kriisitilanteeseen voidaan jatkossa varautua paremmin?

3. Kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen

Jokaisella koululla ja varhaiskasvatuksen toimipisteellä on omat turvallisuussuunnitelmansa, joissa on kuvattu kriisitilanteiden ehkäisyyn ja varautumiseen liittyvät toimet.

Opiskeluhuollon palveluiden työntekijät työskentelevät eri rakennuksissa ja liikkuvat paljon eri yksiköissä (koulut, varhaiskasvatus). Opiskeluhuollon työntekijät ovat jäseninä vastuukoulujensa kriisityöryhmissä. Toimintayksiköiden pelastus- ja kriisisuunnitelmat sisältävät ohjeet ja toimintamallit lapseen, henkilökuntaan ja toimintaan kohdistuvissa onnettomuus- ja vaaratilanteissa normaali- ja poikkeusoloissa. Laajassa kriisi-, häiriö- tai poikkeustilanteessa normaaleista opiskeluhuollon palveluista luovutaan ja keskitytään päivystysluonteiseen tehtävään ja kriisiavun järjestämiseen.

4. Toimintavalmiuksien harjoittelu

Tavoitteena on ollut aiemmin, että henkilöstöstä kolmasosalla olisi hätäensiaputaidot. Kukin toimipiste on tilannut ja järjestänyt koulutukset omalle henkilöstölleen. Jatkossa tavoitteena on, että 5 % henkilöstöstä olisi ensiaputaidot, vähintään ensiavun peruskurssi, jota päivitetään kolmen vuoden välein. Ensiaputaitoisia tulee olla jokaisessa työyhteisössä ja ensiaputaitoisista henkilöistä tulee olla lista näkyvillä jokaisessa työyksikössä. Esihenkilöiden vastuulla on huolehtia ensiapukoulutusten päivittämisestä.

Sekä sisälle suojautumista että poistumista harjoitellaan toimipisteissä kerran vuodessa. Harjoittelun jälkeen on käyty turvallisuusryhmien kanssa läpi, mikä toimi ja mitä pitää vielä korjata ohjeistuksiin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestetään alkusammutusharjoituksia säännöllisesti yhteistyössä Keski-Suomen pelastuslaitoksen kanssa. Varhaiskasvatuksen yksikön johtaja on vastuussa koulutusten järjestämisestä. Koulujen henkilöstölle ei vastaavia harjoituksia ole viime vuosina ollut, mutta niitä pyritään järjestämään jatkossa.

Kouluilla ja varhaiskasvatuksen toimipisteissä järjestetään pääsääntöisesti turvallisuuskävely lukuvuoden/toimintavuoden alussa sekä uusille työntekijöille myös muuna aikana. Työntekijöitä kehoitetaan tutustumaan toimipisteistä löytyviin turvallisuuskansioihin ja perehtymisestä on pyydetty myös lukukuittaus.

5. Kriisitilanteiden johtamisen periaatteet

Häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa kunkin yksikön esihenkilö johtaa häiriö- tai kriisitilannetta. Kouluilla ja päiväkodeilla on omat kriisiryhmänsä, joiden tehtävänä on

- ylläpitää kriisitoimintavalmiutta
- luoda yhteyksiä paikallisiin yhteistyötahoihin
- perehdyttää henkilöstöä (mm. koulutuksen järjestäminen, kirjallisuuden hankkiminen)
- organisoida toimintaa kriisitilanteissa
- arvioida ja antaa palautetta kriisitilanteen jälkeen

Koulun rehtori tai päiväkodinjohtaja kutsuu kriisiryhmän koolle kriisitilanteissa. Rehtorin tai päiväkodin johtajan ollessa estyneenä apulaisrehtori tai varhaiskasvatuksessa apulaisjohtaja tai vastuupettaja kutsuu ryhmän koolle. Rehtoreiden poissa ollessa joku opettajista ottaa vastuun.

6. Psykososiaalinen tuki

Psykososiaalisella tuella pyritään torjumaan, rajoittamaan ja lieventämään suuren onnettomuuden tai muun traumaattisen tilanteen ihmisiin kohdistuvia psyykkisiä seurauksia. Psykkistä tukea annetaan onnettomuuden uhreille ja heidän omaisilleen. Keski-Suomen hyvinvointialueen yksikkönä ja viranomaistoimijana sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa psykososiaalisen tuen ensivaiheen johtamisesta ja yhteensovittamisesta. (Sosiaalihuoltolaki 29 a § 3 mom.: ”*Sosiaalipäivystys toteuttaa psykososiaalista tukea kiireellisissä tilanteissa yhdessä terveydenhuollon kanssa. Sosiaalipäivystys vastaa kiireellisissä tilanteissa psykososiaalisen tuen ensivaiheen johtamisesta ja yhteen sovittamisesta.* [\(29.12.2022/1280\)](#)”)

Työntekijöiden tuki tulee järjestää ensisijaisesti työterveyshuollon kautta, sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa ensisijaisesti yksilöille, perheille ja läheisille annettavasta tuesta. Mikäli sosiaali- ja kriisipäivystys tarvitsee työssään lisäkäsia henkisen tuen antamiseen, pyydetään apua heidän kauttaan Mobilelta, SPR:ltä, seurakunnalta tai muulta toimijalta.

Mikäli häiriötilanteessa psykososiaalista tukea ei voi järjestää normaaleissa toimintayksiköissä, toimintayksikön esihenkilö ja hänen esihenkilönsä järjestävät väliaikaiset työskentelytilat yhteistyössä teknisen toimen ja sosiaalipalveluiden kanssa.

7. Sisäinen ja ulkoinen viestintä kriisitilanteissa

Muuramen kunnalla on oma valmiusajan viestintäsuunnitelmansa. Sen mukaan yleistiedotusvastuu on valmiusorganisaation tiedottajalla, joka Muuramessa on hallintojohtaja. Hänen tukeaan toimii kunnan viestintäasiantuntija. Poikkeusolojen johtoryhmä voi delegoida vastuun myös muille kunnan asiantuntijoille.

Kriisitilanteesta tiedotetaan aina sillä laajuudella, millä se asianomaisia koskettaa. Mikäli asia on julkinen tai isoa kohderyhmää koskettava, tai mikäli tiedetään sen joka tapauksessa tulevan julkisuuteen, asiasta tiedotetaan mahdollisimman proaktiivisesti laajalla jakelulla. Viestinnällä kerrotaan oleelliset asiat tilanteesta ja annetaan mahdollisia ohjeistuksia poikkeusoloissa toimimiseen. Siinä myös tarvittaessa oikaistaan vääriä tietoja ja kumotaan huhuja. Tiedot kerrotaan aina rehellisesti ja oikein. Tilanteissa, joissa johtamisvastuu on muilla viranomaisilla (esim. pelastuslaitos, poliisi, puolustusvoimat) tiedottamisesta vastaa toimintaa johtava viranomaistaho. Kunnan tiedottaminen tukee viranomaisen tiedottamista ja tapahtuu viranomaisen suostumuksella.

Kriisitilanteesta informoidaan omassa organisaatiossa erityisesti kunnanjohtoa ja esihenkilöä. Viestinnästä ja kaikista julkisuuteen annetuista kommentteista vastaa kunnanjohto tai johtoryhmän valtuuttamat virkahenkilöt. Onnettomuuksissa vastuu tiedottamisesta on viranomaisilla, esimerkiksi poliisilla tai pelastustoimella. Tiedottamisessa käytetään suoraa suullista tiedottamista, kirjallisia tiedotteita, yleisötilaisuuksia ja omaa tiedotuslehti Muuramelaista sekä kunnan ylläpitämiä sosiaalisen median kanavia. Tiedotuksessa pyritään avoimuuteen, oikea-aikaisuuteen, luotettavuuteen ja helppoon ymmärrettävyyteen. Mahdollisten uhrien, omaisten tai muiden asianosaisten tieto- ja intimitteettisuojusta huolehditaan.

Palvelualueet vastaavat omaan toimintaansa ja toimialaansa kuuluvien asioiden tiedottamisesta; sivistysjohtaja sivistyspalveluiden kokonaistiedottamisesta ja eri toimintayksikköjen vastaavat tiedottamisesta oman toimialueensa henkilöstölle, asiakkaille ja opiskeluhuollon henkilöstölle. Henkilöstöä, kuntalaisia ja eri sidosryhmiä informoidaan tarpeen mukaan. Myös luottamushenkilöille annetaan tarvittava, ajantasainen tieto tilanteesta. Viestinnässä käytetään kohderyhmälle sopivia kanavia huomioiden tiedon saavutettavuus.

Viestintävastuut

Viestintävastuu valmiustilanteessa on hallintojohtajalla, joka voi delegoida vastuuta poikkeusolojen johtoryhmän kanssa myös muille kunnan asiantuntijoille, muun muassa toimialajohtajille. Poikkeusoloissa on tärkeää, että kunnan henkilöstö ei oma-aloitteisesti tai kysyttäessä tiedota tai kerro työpaikoilla kuulemistaan asioista, vaan siirtää tiedotusvastuun esimiehelleen, joka konsultoi tarvittaessa omaa toimialajohtajaansa asioiden tiedottamisesta. Kommentit julkisuuteen antaa siis

vain henkilö, jolle on annettu tiedotusvastuu. Myöskään yksittäiset luottamushenkilöt eivät tiedota tai levitä luottamustoimessa saatuja tietoja asioista oma-aloitteisesti. Valtuuston, kunnanhallituksen tai asianomaisen lautakunnan puheenjohtaja voi kuitenkin antaa tiedotusvälineille lausuntoja, jotka perustuvat kunnasta tai viranomaisilta varmistettuihin tietoihin.

Kunnan asiantuntijat keräävät tarvittaessa taustatietoa lausunnon antajalle ja viestintäasiantuntijalle, joka laatii tiedotteet yhteistyössä johtoryhmän ja asiantuntijoiden kanssa. Jos kriisi vaatii lehdistötilaisuuden järjestämistä, viestintäasiantuntija vastaa järjestelyistä.

Onnettomuustilanteissa asianomainen viranomainen, esimerkiksi poliisi, palo- ja pelastustoimi tai ympäristöviranomaiset vastaavat tiedottamisesta. Yhteistyötä tehdään tilanteessa mukana olevien yhteistyötahojen kanssa.

Sisäinen tiedotus

Kriisitilanteessa pyritään huolehtimaan oman henkilökunnan tiedonsaanti jo ennen tiedon antamista julkisuuteen. Henkilöstön tiedottamiseen käytetään sähköpostin kautta lähetettävää uutiskirjettä, joka lähetetään esimiehille myös tulostettavassa pdf-muodossa niitä työntekijöitä varten, jotka eivät päivittäisissä tehtävissään käytä tietokonetta. Tiedottamiseen voidaan käyttää myös sähköistä Teams-vuorovaikutusympäristöä ja intraa. Asioista kerrotaan myös osastopalavereissa ja tarvittaessa erillisissä tiedotustilaisuuksissa ja ilmoitustauluilla.

Kunnan info ja sihteerit pidetään ajan tasalla tilanteesta, jotta he osaavat ohjata kyselyt oikealle henkilölle. Kriisitilannetta kommentoi aina kunnanjohtaja ja/tai hallintojohtaja, tai kunnan johtoryhmän määrittelemä kriisiä koskettavan alueen johtaja tai henkilö, jolle on annettu tiedotusvastuu.

Ulkoinen tiedotus

Kriisin luonteesta riippuen – etenkin asioissa, jotka tulevat todennäköisesti julkisuuteen ennemmin tai myöhemmin – asiasta tiedotetaan varhaisessa vaiheessa tarvittavilta osin talon ulkopuolelle, jotta ehkäistään huhujen ja kuulopuheiden syntyminen. Tiedottaminen tapahtuu kunnan verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä koululaisten perheitä koskevilla asioilla myös Wilma-kanavan kautta. Isommissa kriisitilanteissa asiasta laaditaan mediatiedotteita kriisin eri vaiheissa. Tiedotteet laatii kunnan viestintäasiantuntija yhdessä johtoryhmän ja asian hoitamiseen liittyvien viranomaistahojen kanssa.

8. Muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteet

Varautuminen sähkökatkoihin

Muuramen kunnan palvelut pyritään hoitamaan sähkökatkojen aikana mahdollisimman normaalisti. Perusopetuksen oppilaiden koulupäivät järjestetään normaalin lukujärjestyksen mukaisesti. Mahdollisten sähkökatkojen aikana tarvittaessa oppitunneilla hyödynnetään toiminnallisia oppimisen menetelmiä sekä sähköttömään työskentelyyn sopivia välineitä, kuten perinteisiä kirjoja, monisteita, vihkoja ja kyniä. Oppilaiden käytössä olevien chromebook -laitteiden akut on syytä ladata täyteen kotona ennen koulupäivän alkua.

Kouluruokailut pyritään järjestämään normaalisti. Mahdollisen sähkökatkon jatkuessa tarjotaan ei-lämmin ateria, mikäli tilanne sitä edellyttää. Sähkökatkon aikana koulun vessoja ei saa vetää ja muutenkin wc-käyntejä tulee välttää. Puhdistautumiseen käytetään desinfiointiaineita ja -liinoja. Huoltajia informoidaan Wilma-viesteillä sähkökatkoista ja sen vaikutuksesta koulupäivään etukäteen mahdollisuuksien mukaan.

Muuramen kunnan päiväkodeissa on varauduttu mahdollisiin sähkökatkoihin ja varhaiskasvatusta järjestetään huoltajien tekemien hoitoaikavarausten mukaisesti. Päiväkodeille on varattu varavalaistusta, käsidesiä ja puhdistuspyyhkeitä turvaamaan lapsiryhmien toiminnan sähkökatkojen aikana. Lapsille tarjotaan riittävä ravinto varhaiskasvatuspäivän aikana, vaikkakin muutokset ruokalistoissa ovat mahdollisia. Lapsiryhmien toimintaa muutetaan tilanteiden mukaisesti niin, että turvallinen varhaiskasvatus on mahdollista. Tiedossa olevista sähkökatkoista tiedotetaan sekä henkilöstöä että perheitä etukäteen.

Kyberhyökkäykset

Kyberturvallisuuskeskus (Traficom) tukee Suomen kriittistä infrastruktuuria havainnoimalla uhkia sekä ylläpitämällä luottamuksellisia tiedonjakoryhmiä ja kansallista kyberturvallisuuden tilannekuva.

Koordinointi ja avunanto tietoturvaloukkauksissa

Kyberturvallisuuskeskus tarjoaa apua tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi ja tutkimiseksi sekä koordinoi tarvittavia toimenpiteitä. Tapaukset käsitellään luottamuksellisesti. Toimenpiteet voivat pitää sisällään tiedon jakamista, yhteistyökumppanien ja -verkostojen kontaktointia, teknistä analyysiä tai lainopillista neuvontaa. Jokainen ilmoitus parantaa mahdollisuuksia auttaa koko yhteiskuntaa. Tietoturvaloukkauksesta voi ilmoittaa joko verkkosivujen kautta www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ilmoita tai sähköpostilla cert@traficom.fi.

Kyberturvallisuuskeskuksen palvelut poikkeaman ilmoittajalle

- Neuvonta tilanteen ja tarvittavien toimenpiteiden hahmottamiseksi
- Koordinointi poikkeaman hallintaan osallistuvien tahojen kesken
- Tuki ja neuvonta tilanteen palauttamiseksi normaaliksi
- Niiden tahojen varoittaminen, joita tilanne uhkaa
- Tilanteen tekninen analysointi
- Haavoittuvuuskoordinaatio
- Haitallisen internet-sisällön poistopyynnöt

Muuramen kunnan oma toimintasuunnitelma kyberhyökkäyksien varalle tehdään vuoden 2023 loppuun mennessä.